

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 14 ЛЮТОГО 2003 РОКУ ЧИСЛО 7 VOL. CX FRIDAY, FEBRUARY 14, 2003 No. 7

Криза в НАТО з приводу Іраку

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – Представники країн НАТО продовжують інтенсивні консультації з питань допомоги Туреччині у випадку війни з Іраком. Турецький прем'єр-міністер Абдула Гюль 11 лютого знову звернувся до членів Північноатлантичного Союзу по допомогу. Мова йде про відсилання до Туреччини авіаційних систем „AWACS", тактичних ракет і частин спеціяльного призначення. 10 лютого, виступаючи в Анкарі, А. Гюль наголосив: „Туреччина захищала цілу Европу під час останньої війни у Перській затоці. Немає сумніву в тому, що НАТО повинно нас підтримати".

Напередодні Франція, Бельгія та Німеччина заблькували обговорення, заявивши, що воно може бути розцінене як ознака того, що дипломатичні зусилля зайшли у глухий кут і війни не уникнути.

Вашінґтон критикує дії Парижу, Брюселю та Берліну і наголошує, що на його пляни стосовно Іраку це ніяк не вплине, і що таке рішення підриває довіру до НАТО. Секретар Департаменту оборони Доналд Рамсфелд 10 лютого заявив, що Франція, Німеччина та Бельгія припустилися помилки, блькуючи заходи НАТО щодо збільшення оборонної спроможности Туреччини на випадок війни з Іраком. За словами Д. Рамсфелда, рішення трьох европейських країн позбавило НАТО можливости виконати забов`язання альянсу стосовно важливого союзника. Втім, наголосив Д. Рамсфелд, це не позначиться на американських приготуваннях до можливого конфлікту з Іраком. Його країна, додав він, діятиме одноосібно, щоб надати військову допомогу Туреччині в разі потреби. Президент Джордж Буш, у свою чергу, назвав запровадження вето трьома европейськими країнами виявом недалекоглядности. Франція, Німеччина та Бельгія кажуть, що стурбовані

(Закінчення на стор. 4)

Фінансова амнестія пропонована в Україні

КИЇВ. – Леґалізація неоподатковуваних доходів населення, отриманих незлочинним шляхом, у вигляді їх амнестії, дозволить вивести з тіньового обороту до 40 млрд. грн., заявив 12 лютого керівник Головного управління з питань економічної політики Павло Гайдуцький, коментуючи доручення Президента України урядові від 5 лютого здійснити заходи з леґалізації доходів.

Акція буде одноразовою і триватиме від 3 до 6 місяців. Проведення амнестії не суперечитиме засадам боротьби з „відмиванням грошей" і не викличе заперечень з боку FATF, але може стати істотним чинником прискорення економічного розвитку. Певну частину леґалізованих доходів буде спрямовано на пенсійні рахунки і житлове будівництво.

П. Гайдуцький також зазначив, що серед заходів щодо леґалізації доходів передбачається зниження податкового тиску на доходи громадян і зменшення відрахувань на обов'язкове державне пенсійне страхування.

УНІАН

В. Ющенко: „Україну з кризи може вивести лише демократія"

В. Ющенко виступає у Фонді Карнеґі 7 лютого. Праворуч – перекладач Юрій Саєвич. Фото: Вадим Горбач

Сергій Куделя

ВАШІНҐТОН. – Минулого тижня, на запрошення Міжнародного Республіканського інституту, США відвідав голова найбільшої фракції українського парляменту Віктор Ющенко. Упродовж чотирьох днів свого перебування у Вашінґтоні та Нью-Йорку, 4–8 лютого, він провів чисельні зустрічі з представниками політичної, ділової та наукової еліти Америки, а також української громади Вашіґтону. Серед його співрозмовників були віце-президент США Ричард Чейні, заступник Державного секретаря Ричард Армітадж, сенатори Джон МекКейн (Арізона) та Чарлз Гейгел (Небраска), конгресмени Курт Велдон (Пенсильванія) та Марсі Каптур (Огайо), колишній Державний секретар Меделин Олбрайт та політолог Збіґнєв Бжезинський.

Високий офіційний рівень, на якому приймали В. Ющенка в столиці США, був особливо показовим, оскільки що урядова делеґація українських міністрів нещодавно була змушена вести переговори з чиновниками значно нижчих щаблів американської влади. Це змусило багатьох спостерігачів припустити, що Білий Дім розглядає провідника право-центристської опозиції в Україні як найбільш оптимального та ймовірного наступника Леоніда Кучми на президентській посаді. Однак, сам В. Ющенко уникав відвертої відповіді на запитання про його пляни щодо участи у президентських перегонах 2004 року. Натомість підкреслював, що своєю візитою хоче засвідчити наявність в українському політикумі професійної та відповідальної сили, здатної повернути довіру американських колеґ до України.

Визнаючи актуальність теми українсько-американських взаємин, В. Ющенко робив основний акцент у своїх публічних виступах все ж на аналізі сучасної політичної ситуації в Україні та перспективах її розвитку. Найбільш розгорнуто своє бачення внутрішньої ситуації в Україні він виклав 7 лютого під час виступу у відомому дослідницькому центрі – Фонді Карнеґі (Carneige Endowment for International Peace).

„Конфлікт між владою та громадянином" – саме це, на думку В. Ющенка, привело до найглибшої політичної кризи в Україні за останні 11 років. Адже усі центральні владні посади тепер належать представникам тих політичних сил, за які проголосувало не більше 17 відсотків виборців під час минулих парляментських виборів. Разом з тим, підтримка двох третин суспільства виявилась недостатньою для того, щоб опозиційні сили здобули можливість впливати на прийняття рішень в державі. В результаті минулорічні вибори лише загострили протистояння між українськими громадянами та владоможцями.

Незважаючи на існування провладної більшости у парляменті, зформованої через безпрецедентний тиск та залякування депутатів, В. Ющенко все ж висловив стриманий оптимізм з приводу складу та дій депутатського корпусу. За його словами, „Верховна Рада стала єдиним острівком свободи в Україні та першим парляментом, який не перетворився на філію Адміністрації Президента". До опозиційних фракцій тепер належать 204 депутати, серед яких більшість складають депутати фракції Віктора Ющенка „Наша Україна". Головним вислідом їхньої праці він назвав те, що їм вдалося запобігти утворенню в Україні клянової системи управління. А відсутність ідеологічних перешкод для об'єднання лівих та правих під прапорами опозиції він пояснив спільністю мети, що полягає у протидії насадженню авторитарного режиму в Україні.

В. Ющенко наголосив, що демократична Україна потрібна не лише українцям, але й Европі та цілому світові. Тому особливо важливо, щоб українські демократичні сили здобули підтримку партнерів за кордоном. Перш за все, це стосується допомоги в організації та проведенні чесних президентських виборів наступного року. Однак, він все ж передбачає, що, незважаючи на зусилля світової спільноти, українська влада таки буде вдаватися до тотальних репресій, переслідування підприємців та політиків. „Якщо ви є бізнесменом і сповідуєте ідеологію „Нашої України", то вас будуть переслідувати податківці, міліція чи пожежники, які за своїми владними повноваженнями могли б зупинити навіть завод Форда в США", – сказав В. Ющенко.

Іншою проблемою для демократичних сил стане спроба чиновників тотально дезінформувати виборців. Адже клани в Україні володіють майже усіма центральними засобами масової інформації і зроблять все, щоб чесне слово не дійшло до громадян. Більше того, В. Ющенко передбачає, що до спроб дезінформувати українську спільноту та дискредитувати в її очах опозиційні сили вдаватимуться навіть у США.

Однак, найбільшим ризиком, на думку В. Ющенка, все ж залишається можлива ревізія Конституції та зміна моделі політичного устрою України з президентського на парляментський. Лише таким шляхом влада зможе забезпечити власне виживання в умовах низької підтримки населення, передбачаючи поразку провладного кандидата на президентських виборах. У випадку обмеження владних повноважень президента на користь парляменту, що В. Ющенко назвав „перекладанням влади з однієї

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

В. Янукович закликає FATF зробити крок назустріч

КИЇВ. – 11 лютого в Парижі відкрилася пленарна сесія Міжнародної групи боротьби з фінансовими зловживаннями (FATF) на якій стало відомо, що до 14 лютого буде проголошено рішення про стан санкцій проти України. 8 лютого прем'єр-міністер України Віктор Янукович заявив, що він сподівається, що FATF ухвалить рішення про недоцільність продовження санкцій проти України. Прем'єр заявив, що Україна зробила серйозні кроки в справі боротьби з відмиванням „брудних грошей". Український парламент ухвалив низку поправок до законодавства, яких вимагала FATF і, як вважають українські урядовці, тим самим Україна задовольнила усі претенсії цієї міжнародної організації. Керівник українського уряду закликав FATF „зробити крок назустріч". Позитивним „сигналом" прем'єр назвав те, що нові країни не запровадили санкції. Українську делеґацію на черговому засіданні FATF у Парижі очолив перший віцепрем'єр Микола Азаров.

В. Ющенко остерігає щодо дезінформації про Україну

КИЇВ. – Провідник фракції „Наша Україна" Віктор Ющенко вважає, що до американських владних і політичних структур постійно надходить дезінформація щодо дійсної ситуації в Україні. Про це він повідомив 12 лютого, звітуючи про вислідн його візити до США. „Це робиться з тим, щоб створити викривлене уявлення про Україну", – наголосив В. Ющенко і додав, що йому „боляче було чути від американців, що Україна – це країна втрачених можливостей". В. Ющенко відзначив, що „дуже погану ролю у формуванні такого уявлення відіграє саме дезінформація, яка глибоко вкорінилась в інформаційний простір". На його думку, політична еліта України повинна запропонувати свій спосіб виходу з подібної ситуації та налагодити двосторонні взаємини, „оскільки на засадах, коли поряд зі словом „Україна" згадується „корупція", „тіньова економіка" і „цензура", міцних двосторонніх взаємин не розвинеш". В. Ющенко підкреслив, що до налагодження взаємин зі США, незалежно від того, що відбувається у верхніх ешелонах влади, потрібно залучати „політиків, у яких є чисте ім'я". Підсумовуючи свою візиту до США, В. Ющенко повідомив, що він задоволений вислідами: „Візита вдалася, рівень зустрічей може говорити про це".

10 лютого понад 700 таксівок вишикувалися на шляху до Львова на знак протесту проти рішення міської влади дозволити перевезення пасажирів тільки автомобілями, що перебувають у використанні менше 10 років. Це рішення призведе до того, що 90 відсотків водіїв таксівок залишаться без праці. Міське управління транспорту і зв'язку повідомляє, що тепер у місті працюють 4.5 тис. таксівок, тоді як для перевезення пасажирів досить 1.5-2 тис.

Фото УНІАН

Вирушила на льодовий континент VIII Українська антарктична експедиція

КИЇВ. – 4 лютого після урочистих проводів біля пам'ятника Михайлові Грушевському вирушила на льодовий континент VIII Українська антарктична експедиція. Міністер освіти та науки України Василь Кремень відзначив велику увагу, яка приділяється в країні розвиткові досліджень в Антарктиці, завдяки чому Україна входить до небагатьох держав, що проводять цю працю. Перший віце-президент Національної академії наук України академік Анатолій Шпак нагадав, що через кілька днів виповниться 7 років відтоді, як український прапор було піднято на антарктичній станції „Академік Вернадський". Керує експедицією доктор геологічних наук Володимир Бахмутов. Разом з ним на станції перебуватимуть представники різних галузей науки і фахівці. Він висловив надію на успішне проведення праці і подякував за велику допомогу в організації експедиції. Після перелету до Арґентини полярники морським шляхом мають дістатися до місця призначення.

„Просвіта" пропонує оголосити 2004 рік Роком Европи в Україні

КИЇВ. – Всеукраїнське товариство „Просвіта" ім. Тараса Шевченка запропонувала Президентові України Леонідові Кучмі оголосити наступний рік Роком Европи в Україні. Про це повідомили провідники „Просвіти" народні депутати Павло Мовчан та Іван Драч 10 лютого. За словами П.Мовчана, приводом для цього є святкування 575-річниці першого з'їзду монархів країн Европи, який проходив у 1429 році в Луцьку. На його думку, історичне значення цього з'їзду може стати „запорукою для багатьох рішень Европейського Союзу щодо України". Як сказав П.Мовчан, з таким проханням члени товариства „Просвіта" звернулися і до міністра закордонних справ Анатолія Зленка та голови Верховної Ради Володимира Литвина. Таким чином Товариство „Просвіта" намагається звернути увагу української влади на ті дати, які б „підтверджували нашу европейськість, а не на ті, які тягнуть нас в Азію". Учасники заходу висловили сподівання, що 2004 рік стане „не лише першим Роком Европи в Україні, а й останнім Роком Росії в Україні".

Чи передчасний розгляд у ВР питання про ОУН-УПА?

КИЇВ. – Провідник Соціялістичної партії України Олександер Мороз вважає передчасним розгляд Верховною Радою питання про визнання ОУН-УПА воюючою стороною у Другій світовій війні. На його думку, питання потребує глибшого вивчення, оскільки є дуже непростим для значного числа українських громадян. Він висловив переконання, що внесення цього питання до порядку денного є спробою розколоти опозицію, так само, як питання про ратифікацію Верховною Радою Хартії европейських мов, що може призвести до перетворення російської мови в Україні на другу державну. Таку заяву провідник соціялістів зробив під час візити 11 лютого до Львова.

Засідання слідчої комісії у справі Г. Ґонґадзе

КИЇВ. – У Верховній Раді України триває засідання слідчої комісії у справі вбивства Георгія Ґонґадзе та інших резонансних злочинів, на якому низка народних депутатів дають свідчення щодо записів екс-майора президентської охорони М. Мельниченка з їхніми голосами. Іван Драч впізнав свій голос на плівках, зроблених М. Мельниченком у кабінеті Президента України. За свідченням Бориса Олійника фраґмент запису його розмови з Л. Кучмою у червні 2000 року відповідає дійсності, а голоси на плівці М. Мельниченка належать йому та Л. Кучмі. Говорячи про суть записаної розмови, І.Драч зазначив, що мова йшла зокрема про створення у Москві україномовної газети та про вирішення деяких питань Державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення, який на той час очолював І. Драч. Голова слідчої комісії Г. Омельченко, зазначив, що їхні зустрічі та розмови з Президентом, які записав М. Мельниченко, відбулися 12 червня 2000 року – у день, коли Л. Кучма мав розмову з тодішнім головою СБУ Л. Деркачем щодо журналіста Г. Ґонґадзе. Всі ці розмови, як зазначив Г. Омельченко, „містяться на одному файлі запису, тому ми хочемо встановити хронологію розмов Президента у цей день з тими, хто до нього телефонував або приходив". Г. Омельченко зазначив, що названий ним файл тричі пройшов експертизу в американській експертній установі „Бек Тек" і щоразу експерти підтверджували їх автентичність.

Під виглядом допомоги відмивають „брудні" гроші

КИЇВ. – Німеччина під виглядом допомоги етнічним німцям України відмиває „брудні" гроші. Про це 10 лютого заявив президент земляцтва німців Києва Генріх Адлер-Гармс. За його словами, уряд ФРН постійно виділяє значні кошти на підтримку німців, що проживають в Україні, однак вони їх не отримують. Зокрема Г. Адлер-Гармс повідомив, що в 1992 році був створений фонд сприяння поверненню депортованих німців України, в який Німеччина перерахувала 20 млн. марок. У 1996 році фонд припинив своє існування, а гроші зникли. Крім того, посольство ФРН виділило 67 млн. грн. на благоустрій німецької громади в Україні, однак, за словами президента земляцтва, ці гроші не були використані за призначенням. Г. Адлер-Гармс повідомив, що в Україні діє близько 100 громадських організацій допомоги етнічним німцям, однак 90 відсотків з них навіть не зареєстровані згідно з національним законодавством. За словами Г. Адлера-Гармса, саме через ці організації й відмиваються гроші, призначені для етнічних німців. Він додав, що всі розрахунки між організаціями здійснюються готівкою під розписку. Президент земляцтва повідомив, що неодноразово звертався до правоохоронних органів України і Німеччини, але вони ніяк не відреаґували. „Більш як 30 заяв написав до прокуратури і Служби безпеки України, однак досі не отримав жодної відповіді", – сказав він. На його думку, це свідчить „про добре сплановану аферу з відмивання грошей, за якою стоять великі люди". Г. Адлер-Гармс сказав, що виявив фактів відмивання грошей таким чином на суму понад 160 млн. марок, додавши, що це тільки „верхівка айсберґу".

Б. Тарасюкові запропонували очолити НРУ

КИЇВ. – Народному депутатові Борисові Тарасюкові запропоновано очолити Народний рух України. Про це повідомив провідник фракції „Наша Україна" Віктор Ющенко 12 лютого на прес-конференції. НРУ в травні 2003 року на своєму з'їзді обере нового голову партії. Теперішній провідник НРУ Генадій Удовенко написав заяву про припинення своїх повноважень як голови партії, але Центральний провід НРУ відклав розгляд цього питання до з'їзду. Покищо Г. Удовенко відмовлявся називати будь-яких кандидатів на посаду голови НРУ, зауваживши лише, що є кандидати як всередині партії, так і ті, хто хоче вступити до лав партії та „поборотися за цю посаду".

Для реформування Збройних сил України потрібен час

КИЇВ. – Україні не вистачить півтора чи два роки для реформування Збройних сил до рівнів НАТО, вважає завідувач відділу воєнної політики Національного інституту стратегічних досліджень при адміністрації Президента України Г. Перепелиця. 11 лютого під час круглого столу на тему „Досвід трансформації у секторі безпеки та оборони країн-членів і кандидатів до НАТО. Він сказав, що не досить буде навіть 10-15 років, якщо країна буде знаходитися поза рамками НАТО. На думку Г. Перепелиці, для вступу в НАТО Україна має не лише реформувати Збройні сили, але й побудувати нову державу з розвинутим суспільством. Задля цього потрібні три складові: рішуча політична воля, команда однодумців, достатність фінансових ресурсів. Проте, зазначив він, з політичною волею Україна запізнилася. Г. Перепелиця підкреслив, що на Україну Брюсель буде дивитися не за ступенем модернізованої техніки, а за ступенем довіри.

За повідомленнями інформаційних аґентств

В. Ющенко...

(Закінчення зі стор. 1)

руки в іншу", перемогу опозиційного кандидата буде вкотре нівельовано.

Разом з тим, він визнав нагальну необхідність проведення політичної реформи в державі, яка передбачатиме: прийняття пропорційної системи виборів до парляменту (виключно за партійними списками), виборність влади на регіональному рівні, проведення чіткого розмежування між владними гілками та законодавче закріплення принципу розподілу влади.

Найбільш невизначеним було ставлення В. Ющенка до долі особи, яка, за логікою подій, спричинила теперішню політичну кризу в державі – Леоніда Кучми.

У відповідь на запитання першого новітнього українського політичного еміґранта Олександра Єльяшкевича щодо ставлення фракції „Наша Україна" до законопроєкту про надання президентові пожиттєвого імунітету від кримінального переслідування, В. Ющенко обмежився загальними формулюваннями. За його словами, у розгляді цього питання депутати повинні керуватися перш за все українськими інтересами та діяти в межах національного законодавства.

Враховуючи категоричне несприйняття таких пропозицій багатьма представниками опозиції та переважною частиною суспільства, можлива підтримка В. Ющенком законодавчого закріплення пожиттєвих гарантій недоторканости Л. Кучми може загрожувати втратою колишнім прем'єром частини своїх політичних союзників та голосів виборців.

Стівен Никс – від Міжнародного Республіканського інституту.

На завершення виступу у Фонді Карнеґі В. Ющенко звернувся до усіх присутніх із закликом зробити свій вибір на користь України і, головне, не мовчати. Адже мовчати, як зауважив український політик, значить „зраджувати Бога". Він плянує продовжити турне країнами Заходу, і найближчим часом можливість почути відверті думки В. Ющенка отримають зацікавлені особи у Великобританії, Франції та Німеччині. А незабаром й офіційно почнеться президентська кампанії, для якої його знову чекатимуть вдома, в Україні.

Оксана Нестерчук і Юрій Нестерчук, член Головної управи ООЧСУ.

Михайло Косів, заступник голови Міжнародного Республіканського інституту, і Керолин Косів під час зустрічі з Віктором Ющенком увечорі 7 лютого.

Теплий вечір з Віктором Ющенком

ВАШІНҐТОН. – Під час своєї візити до США голова фракції Верховної Ради „Наша Укаріна" В. Ющенко мав можливість зустрічатися з впливовими членами державного і політичного життя столиці. Але В. Ющенко також скористався з нагоди зустрітися з менш офіційними колами. В четвер, 6 лютого, увечорі, на зустріч, котру йому організували у Вашінґтоні Міжнародний Республіканський інститут, Національний Демократичний інститут, і Національний фонд на підтримку демократії, близько ста осіб з наукових, громадсько-політичних і фінасових кіл прийшли познайомитися з цим популярним українським політиком. В Нью-Йорку, в суботу, 8 лютого, увечорі В. Ющенко несподівано прийшов на концерт Народної артистки і члена фракції „Наша Україна" Оксани Білозір (*див. на сторінці 19 статтю Світлани Махно „Чарівний голос Оксани Білозір"*).

В. Ющенко і федеральний суддя Богдан Футей увечорі 8 лютого.

7 лютого в Анаполісі, передмісті Вашінґтону, В. Ющенко мав нагоду зустрітися з представниками української громади Вашінґтону у домі федерального судді Богдана Футея. Незважаючи на погану погоду, прибули представники наших громад з Нью-Йорку і Клівленду. Також були присутні представники Посольства України в США і члени делеґації, котрі приїхали з В. Ющенком, – Олег Рибачук і Роман Безсмертний, обидва з фракції „Наша Україна". Народний депутат Євген Червоненко, також з фракції „Наша Україна", який перебував у США у приватних справах, теж був присутній на цій зустрічі.

Надя Дюк від Національного фонду (справа) і Наталія Никс.

Представляючи гостя, Богдан Футей зауважив, що члени нашої громади все своє життя самовіддано працювали в ім'я здійснення великої мрії – унезалежнення України, і навіть говорили, що „коли Україна стане незалежною, коли до Америки приїде президент України і на вулицях Вашінґтону перед Білим Домом буде висіти синьо-жовтий прапор, коли відбудуться вільні вибори в Україні, то ми вирішимо, що наша праця скінчена і вже можемо відпочивати. Все це сталося, але ми бачимо, що наша праця ще не закінчилася, в Україні ще треба наполегливо будувати демократію".

У своєму виступі В. Ющенко висловив глибоку пошану до найголовнішого чину українців поза Україною – самовідданого служіння українській справі, і не лише в останні роки, але впродовж багатьох поколінь, зокрема його пошана адресувалася невтомній у своїй проукраїнській діяльності українській громаді в Америці. Керівник „Нашої України" окремо зупинився на заслугах перед Україною Української Повстанської Армії, згадуючи при цьому своє дитинство і батьками вкладену в його серце любов до своєї до батьківщини. В. Ющенко подякував присутнім за їхнє бажання продовжувати працювати на добро Україні.

Коли зустріч доходила до кінця і В. Ющенко, готуючись вирушати до Нью-Йорку, вже обнімав гостей, раптом сильним і дуже красивим голосом заспівав „Реве та стогне Дніпр широкий...". Зі зворушенням дорогу для всіх українців світу пісню підхопили присутні.

Текст і фото **І. Яросевич**

(Зліва): Квітка Пащин, членка 78-го Відділу СУА у Вашінґтоні, Віра Андрушків – від Фонду „США – Україна", і Марта Базарко, членка 78-го Відділу СУА.

АМЕРИКА І СВІТ

Бен Ладен знову в етері

КАЙРО, Єгипет. – Арабський телевізійний канал „Аль-Джазіра" 11 лютого передав авдіозапис нового звернення Осами Бен Ладена, котрий закликає мусулман виявити солідарність з іракським народом у протистоянні зі США. У записі поганої якости чоловічий голос закликав іракців скористатися досвідом бойовиків Аль-Кайди, які минулого року змогли вистояти проти ударів американців у комплексі Тора Бора в Афганістані. Він додав, що у випадку війни іракці повинні будувати траншеї для захисту від повітряних атак і здійснювати самогубчі напади на позиції ворога. Президента Садама Гусейна і його уряд у зверненні було названо невірними, однак сказано, що боротися разом проти спільного ворога не зашкодить: „Ми наголошуємо на важливості акцій мучеників проти ворога, акцій, які завдали шкоди США та Ізраїлю. Вони є безпрецедентні в історії, дякувати всемогутньому Богові". Бен Ладен додав, що арабські провідники, котрі підтримають військові удари проти Іраку, заслуговують на смерть. Керівництво США заявило, що вважає плівку справжньою. Секретар Державного департаменту США Колін Павел заявив, що запис свідчить про зв'язки іракського уряду з „Аль-Кайдою". „Аль-Джазіра" неодноразово транслювала звернення Бен Ладена. Базуючись на звітах розвідувальних аґентств, розмовах з ув'язненими членами „Аль Кайди" і підслуханих телефонічних розмовах, уряд США 7 лютого підвищив на один ступінь стан тривоги щодо можливости терористичних акцій в країні. Президент Дж. Буш закликав американців бути чуйними та уважними.

Північна Корея має свої вимоги

ВАШІНҐТОН. – „Сполучені Штати Америки вестимуть переговори із КНДР про врегулювання кризи навколо північнокорейської ядерної програми лише за участи інших держав," – заявив 9 лютого секретар Державного департаменту Колін Павел. Він наголосив, що Пхеньян не може нав'язувати світові умови переговорів. КНДР виступає проти міжнародного втручання у конфлікт, домагаючись прямого діялогу з Вашінґтоном. Пхеньян нещодавно відновив ядерну програму, звинувативши Вашінґтон у „ворожій політиці" стосовно Північної Кореї. КНДР погрожує ядерною катастрофою на Корейському півострові, якщо США збільшуватимуть свою військову присутність у регіоні.

Дехто вірить, що Багдад готовий співпрацювати

БАГДАД, Ірак. – Головний інспектор ООН з озброєнь Ганс Блікс та Мохамед Ель-Барадей – керівники військових експертів ООН в Іраку – вважають, що Багдад готовий активно співпрацювати з інспекторами ООН. Г. Блікс та керівник МАҐАТЕ Мохамед Ель-Барадей провадили 8-9 переговори з іракськими урядовцями у Багдаді. 14 лютого вони мають подати Раді Безпеки ООН нову доповідь про іракські військові програми. США продовжують наполягати на тому, що Багдад мусить роззброїтись, інакше світове співтовариство готове застосувати силу.

У Китаї переслідують правозахисників

ПЕКІН. – У Китаї 10 лютого суд засудив на довічне ув'язнення правозахисника Ван Бін Чжана – за „шпигунство на користь Тайваню та організацію терористичної групи". Ван Бін Чжан проживав із 1982 року у США, де мав право на постійне перебування. Минулого року він та ще двоє китайських правозахисників зникли під час поїздки у В'єтнам. Міжнародні правозахисні групи звинуватили китайську владу в організації викрадення. Офіційне китайське аґентство Сіньхуа повідомило, що поліція нібито відбила у викрадачів усіх трьох правозахисників у південних районах Китаю, які межують із В'єтнамом.

Призначено нового прем'єра Чечні

ҐРОЗНИЙ, Чечня. – 10 лютого, голова промосковської адміністрації Чечні Ахмед Кадиров призначив нового прем'єр-міністра. Місцевий уряд очолить Анатолій Попов, голова державної фірми, якій доручено відбудову Чечні. За словами А. Кадирова, призначення А. Попова узгоджено з офіційною Москвою. А. Попов перебирає прем'єрську посаду від Міхаіла Бабіча, який пішов у відставку минулого тижня після публічної сварки з А. Кадировим довкола фінансових проблем. Кадрові пересування в Чечні відбулися в той час, як республіка готується до референдуму наступного місяця, що має розглянути її статус у складі Російської федерації.

Вірменія вступила до СОТ

ЖЕНЕВА, Швайцарія. – Вірменія стала найновішим, сто сорок п'ятим членом СОТ (Світової Організації Торгівлі) після десяти років переговорів про вступ. СОТ, яка визначає правила гри в міжнародній торгівлі, 6 лютого підтвердила вступ цієї країни після того, як вірменський уряд минулого місяця ратифікував документи про членство. Вірменія, населення якої становить понад три мільйони осіб, досить швидко зростала економічно останніми роками. Окрім неї, шість колишніх радянських республік стали членами СОТ протягом останніх років. Іще сім країн, у тому числі Україна та Росія, перебувають серед претендентів на членство у СОТ, до котрої входять двадцять шість держав.

Радіостанції обмежать українське мовлення

ВАШІНҐТОН. – Радіостанції „Свобода" та „Голос Америки" обмежать своє мовлення українською мовою. Згідно зі заявою Дейвида Джексона, керівника „Голосу Америки", зміни викликані скоріше стратегічними, ніж економічними причинами. Бюджет радіостанції на 2004 рік, навпаки, було збільшено на 9.5 відсотка, до 563.5 млн. дол. „Голос Америки" хоче використовувати збільшені ресурси на розвиток програм, націлених на Близький Схід та Південно-Східну Азію. „Голос Америки" закриє 10 своїх служб, які мовили на країни Центральної та Східньої Европи. Разом з українською буде зменшено обсяги вірменського „Голосу Америки". Перемога у холодній війні була прямим наслідком мовлення „Голосу Америки" на Центральну та Східню Европу, – сказав у заяві до співробітників радіостанції Кеннет Томлінсон, шеф ради керуючих радіомовлення, яка здійснює нагляд за цією станцією. Витрати на українську службу також зменшать Радіо „Вільна Европа"/Радіо „Свобода". Крім неї, зменшення мовлення чекає на вірменську, грузинську та сербську служби.

За матеріялами ЗМІ

Криза...

(Закінчення зі стор. 1)

станом безпеки Туреччини, однак не вважають необхідним надання термінової військової допомоги саме зараз. На їхню думку, це б могло означати, що спроби роззброїти Ірак дипломатичним шляхом зазнали провалу.

Китай 11 лютого приєднався до заклику Німеччини, Франції та Росії, які наполягають на мирному врегулюванні конфлікту навколо Іраку. У заяві міністерства закордонних справ Китаю зазначається, що Пекін підтримає будь-які зусилля, спрямовані на попередження війни в Іраку.

Китай – один із постійних членів Ради Безпеки ООН, які мають право вето.

У Парижі 10 лютого російський президент Владімір Путін після переговорів із президентом Франції Жаком Шіраком висловився так: „Інспектори – ділові люди. Міжнародна спільнота їм довіряє. Що вони кажуть? Хіба йде мова про те, що Ірак перешкоджає їхній діяльності? Ні. Вони цього не кажуть. Навпаки".

Жак Ширак зі свого боку заявив 10 лютого після переговорів із В. Путіним, що Париж, Берлін та Москва вважають за необхідне збільшити кількість інспекторів ООН в Іраку (від 100 до 216) і надавати їм більшу допомогу.

Французький президент знову наголосив, що ситуація навколо Іраку має бути врегульована політичними методами. Того ж дня Ірак оголосив, що дозволяє польоти над своєю територією західніх розвідувальних літаків – у відповідності з вимогою ООН.

У постійному представництві Іраку в ООН підтвердили згоду Багдаду на використання Комісією ООН зі спостереження, контролі та інспекцій літаків-розвідників.

Іракський дипломат відмовився коментувати зміст послання, повідомивши лише, що в ньому чітко відображено згоду іракської сторони на полети літаків-розвідників за умови попереднього повідомлення про висоту їх полетів і пункти перетину іракського повітряного кордону.

10 лютого радник президента Іраку генерал Амер аль-Саді пояснив на прес-конференції в Багдаді, що йдеться про дозвіл на проведення комплексної повітряної розвідки. На надвеликих висотах вона буде здійснюватися американськими літаками „U-2" і французькими „Міражами", на середніх – російськими „АН", на низьких – з гелікоптерів, а на наднизьких - безпілотними літаками німецького виробництва.

Сполучені Штати розцінили це як черговий маневр Багдаду.

Кожен 18-ий громадянин України – інвалід

КИЇВ. – Кожен 18-ий громадянин України є інвалідом, повідомив 11 лютого міністер праці та соціяльної політики Михайло Папієв, виступаючи з парляментської трибуни в рамках Дня уряду щодо стану забезпечення в Україні встановлених чинним законодавством соціяльних, економічних, правових та конституційних гарантій у сфері соціяльного захисту та реабілітації інвалідів. За словами М.Папієва, на сьогодні кількість громадян з особливими потребами (інвалідів) становить 2 млн. 700 тис. осіб. На обліку в органах праці та соціяльного захисту населення перебуває 7 категорій інвалідів. Перше місце займають інваліди загального захворювання – 1 млн. 757 тис. осіб, на другому місці – інваліди війни - 259.8 тис., інвалідів з дитинства в Україні 165.1 тис., дітей-інвалідів – 153.4 тис., інвалідів від трудового каліцтва – 109.1 тис., інвалідів-чорнобильців – 81.7 тис., інвалідів з числа військовослужбовців – 14,2 тис.

Голодна дитина-інвалід на вулиці у Чернівцях. Фото УНІАН

Причинами такої ситуації стали структурні зміни в галузях економіки, важке фінансове становище і збитковість підприємств виробничої сфери, недосконалість бюджетної податкової, грошово-кредитної системи, низький рівень якостТиживття населення, незабезпечення в повному обсязі фінансування соціяльних програм, недостатня профілактична праця установ охорони здоров'я щодо запобігання захворюваності.

Ще одна версія щодо „піддиванних записів"

Р.Л. Хомяк

КИЇВ — Вже третій рік світ знає про „записи Мельниченка", себто записи розмов в кабінеті Президента Леоніда Кучми. Розшифровані тексти цих записів не перестають з'являтись друком і на моніторах Інтернету. І вже третій рік випливають на поверхню версії того, хто, як і для чого влаштував запис цих розмов.

Майор Микола Мельниченко, колишній член бригади, яка охороняла Президента України, твердить, що записи він робив при допомозі малого цифрового звукозаписувача, захованого під диваном у президентському кабінеті. Чимало фахівців вважають, що записи робились значно надійнішою системою, вмонтованою в президентський офіс. До таких належить депутат Верховної Ради Володимир Сивкович, а він – якоюсь мірою фахівець у тих справах.

Спостерігати українську політику дуже цікаво, зокрема тому, що вона рухається і міняється зі швидкістю гокейного матчу

Коли ще існував Совєтський Союз, Сивкович займав посаду подібну до тієї, яку мав нинішній Президент Росії Владімір Путін – працював у совєтській контрозвідці, в тій же Східній Німеччині, чи пак Німецькій Демократичній Республіці (НДР), де Путін працював у Дрездені, а Сивкович у Потсдамі й Берліні.

В інтерв'ю газеті „Кіевскій телеґрафь" (російськомовний тижневик, який відновив назву газети ще з часів Російської імперії), Володимир Сивкович висловив свій здогад про те як записувались розмови в кабінеті.

Ось ця частина інтерв'ю з „КТ" від 27 січня (перекладаю з російської):

„КТ": ***Таке запитання: ви вірите в автентичність „тейпґейта"? З погляду спеціяліста: чи був диктофон під диваном у Президента?***

С: *Ні. Диктофона не було. Але була дурнота і дилетантство зі сторони керівництва охорони Президента. Смішно говорити про диктофон під диваном – це добре звучить для журналістів і обивателів. Спеціялістам все простіше: кабінет голови держави міг мати постійне обладнання для збереження розмов в кабінеті число 1 – на випадок, якщо б треба було щось стенографувати. Записи не стирались – вони могли бути „внесені" в компютер. І завданням Мельниченка було стирати їх, якщо запис не був потрібний. А він два роки цього не робив. У свій останній день він все це переписав на дискети і вивіз. От і все. Звичайна халтура. Інша річ – можливість маніпулювати плівки, робити монтаж.*

Цей погляд не збігається, наприклад, з поглядом офіційного Вашінґтону. Американці вважають записи автентичними, не монтажованими, навіть приймають версію малого цифрового диктофону для записів. Однією з головних причин погіршення стосунків між Україною і США є запис розмови Президента Кучми, в якій він дає усну згоду на продаж Іракові „радарної" системи „Кольчуга". А в розмовах з високими американськими офіційними особами Президент Кучма заперечував продаж забороненого Організацією Об'єднаних Націй воєнного обладнання.

Я не збираюсь стверджувати, що Володимир Сивкович має рацію, а американці ні. Попередній каґебістський вишкіл Сивковича включав і те, як ситуацію завуальовувати. Тим більше, що інтерв'ю появилося в газеті, за якою стоїть народний депутат Андрій Деркач, нині член провладної партії „Трудова Україна", а свого часу – студент Академії міністерства безпеки Росії і співробітник Служби Безпеки України.

Але коли досі не встановлено, як з'явились на світ „плівки Мельниченка", то й така версія має право на існування.

Нині В. Сивкович – український бізнесмен і законодавець; виграв вибори 31 березня 2002 як мажоритарник, себто не за партійним списком. У Верховній Раді він не належить до будь-якої фракції. Ба більше, торік у жовтні він розбив одну з короткотривалих і штучно-створених „пб" (парляментських більшостей), коли виступив з неї і переконав ще чотирьох колеґ це зробити.

З того часу депутат В. Сивкович нерідко висловлює свої критичні погляди на справи у Верховній Раді і в уряді, але підтримує як опозицію, так і владу, коли даний крок йому подобається.

І ще він любить підкреслювати інтереси України – у противагу інтересів Росії чи Заходу. Наприклад, в інтерв'ю газеті „2000" від 25 жовтня 2002 він гостро скритикував рішення уряду України створити з Росією консорціум для розвитку продукції нового транспортного літака АН-70, з яким Україна вовтузиться вже з сім років і не може знайти для нього покупців.

„Ще три роки тому, – казав Володимир Сивкович в інтерв'ю, – я привозив до Ради Національної Безпеки й Оборони різні документи і доводив: консорціум ні в якому разі не можна робити з Росією. Тим більше, безплатно давати їй 50 відсотків. Це тому, що в росіян є великий парк вантажних літаків. Самих 'Русланів' у сім разів більше, ніж у нас. У них є 24 'Руслани' – тільки в міністерстві оборони. Пощо їм розвивати новий тип літака? Щоб зарізати те, що у них вже є? ... (Росія) підписала договір (у справі консорціюму), щоб український проєкт АН-70 не пішов на співпрацю з французами й німцями. Росія того добилась, а Україна, як завжди, показала тупість своїх чиновників, невміння аналізувати і стратегічно думати".

Це гарно звучить, правда? Але й тут знадобиться мапа „дорожніх шляхів українського політикуму" бо ж керівником Ради Національної безпеки і оборони є Євген Марчук. (Ні, він не мав тієї посади в жовтні 1999 року, коли Сивкович переконував РНБО не входити в літаковий консорціум з Росією. Тоді Марчук кандидував на президента і теперішню посаду одержав після того, як програв вибори). Але Марчук, як і Андрій Деркач і Володимир Сивкович – дипломовані спеціялісти

(Закінчення на стор. 11)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

„Філософія серця" - парадигма українського менталітету

Д-р Надія Кохан

Багатьом національним культурам притаманна філософська система або вчення, що найбільше характеризує її своєрідність, неповторність та унікальність у світі.

Чи існує таке філософське вчення, яке б виражало специфіку української національної культури та світогляду? Так, така філософія існує. Це – „філософія серця". Вона виникає у XVIII столітті у Григорія Сковороди та остаточно – в XIX столітті, у філософії Памфіла Юркевича. „Філософія серця" з'являється як філософська основа українського романтизму та знаходить своє відображення у працях Михайла Максимовича, Миколи Гоголя, Пантелеймона Куліша і Тараса Шевченка.

Вчені по-різному оцінюють цю філософію. Одні вказують на її конкретний ідеалізм, інші акцентують увагу на іраціональних аспектах і екзистенціялізмі, а є й такі, що вбачають в ній засади персоналізму. Кожен по-своєму має рацію, але, не заглиблюючись у ці дискусії, завважимо одне: всі вони згідні, що „філософія серця" мала великий вплив на розвиток української культури, вона присутня як у творах літератури та мистецтва XX століття, як у 20-ті роки, так і в сучасних творах. В чому причина такого впливу? Що означала ця філософія, яку спочатку не сприйняли, критикували, навіть шельмували, а потім, захопившись, розробляли далі, збагачуючи її новими ідеями та поняттями?

Започаткована Г. Сковородою „філософія серця" розглядає людину як центр Всесвіту. У вченні Г. Сковороди поняття „серця" трактується не лише як емоційна сфера, але також як символ духовного життя людини. Взагалі, духовний світ людини є основним об'єктом дослідження мислителя. В понятті „серця" філософ розмежовує матеріяльне і духовне начало, підкреслюючи, що тільки духовне, внутрішнє, моральне вдосконалення приведе людину до щастя. Духовне, внутрішнє начало, на його думку, є основним в людині, а матеріяльне, зовнішнє – другорядним. „Серце" – не лише емоційна сфера, за Г. Сковородою, а все духовне життя людини. З вченням про серце пов'язана етична теорія філософа, за якою серце є найважливішою моральною цінністю і основою щастя людини, яке можливе, коли серце „чисте" і „світле".

Про автора: ***Д-р Надія Кохан – викладач філософії у Вільмінгтон-коледжі, Делавер, працювала у Київському Національному університеті ім. Т. Шевченка, на філософському факультеті, катедрі філософії та методології науки. Сфера наукових зацікавлень: соціяльна філософія, етика, історія української філософії та культури. Член НТШ-А.***

„Філософія серця" Г. Сковороди була розвинута в працях таких мислителів романтичного напрямку, як М. Гоголь, П. Куліш і П. Юркевич. Поняття „серця" є центральним у філософії романтизму. Представники цього філософського напрямку досліджували духовний світ людини через складність її внутрішньої емоційної культури і людської індивідуальности.

У творчості П. Куліша характерне двозначне розуміння серця, тому що принцип подвійности, двоякого існування душі, є для нього основним філософським принципом розуміння людини. Духовний, внутрішній світ („серце") людини протиставляється зовнішньому. „Серце" людини і зовнішній світ співіснують у постійній суперечності і боротьбі.

Душа, серце є визначальними і в творчості іншого представника романтизму, російського письменника за фахом, а українського мислителя не тільки за національністю, а й за складом душі – М. Гоголя. Він, як і Г. Сковорода, називає душу "серцем", яке є глибоким джерелом для пізнання: „Серце людське є безодня невідома; тут ми щохвилини помиляємося". Шлях уникнення помилок, за М. Гоголем, – це улюблена справа людини. Ця ідея співзвучна з ідеєю „зрідненої праці" і Г. Сковороди, де зрідненість людини з улюбленою працею дає можливість використати свою індивідуальність, неповторність і здійснити власний моральний вибір у житті. Микола Гоголь стверджує, що „порив і надхнення рухає душу, а надхненням багато чого схоплюється, чого не дійдеш ніяким вченням і працею".

Використовуючи традиції своїх попередників, а в першу чергу Г. Сковороди, Памфіл Юркевич вперше представив „філософію серця" як теоретично обгрунтоване філософське вчення. Значний вплив на філософію П. Юркевича мала філософія Платона і Канта. Центральною проблемою в філософії П. Юркевича, як і в Г. Сковороди, є проблема людини. Філософські основи у них теж спільні – це філософія Платона, Плотіна, патристика та німецька клясична філософія. Людина – це малий світ, за твердженням як Г. Сковороди, так і П. Юркевича. Це положення не є новим у філософії. Воно аналізується у філософії Платона та Аристотеля, у патристиці (твори Василія Великого, Орігена, Григорія Нисського), а також в Середньовіччі, в добу Відродження (Бруно) і, звичайно, в філософії романтизму.

Звертання Г. Сковороди і П. Юркевича до поняття „серця" теж не є новацією в історії філософії. Ще за часів києво-руської культури, що формувалася у творчому діялозі візантійського християнства та слав'яно-української мітології, виявляється тенденція, що трактує серце як орган розуміння,

(Закінчення на стор. 15)

Крок до західньої спільноти

В останні тижні минулого року світова громадськість знову звернула увагу на Україну з приводу вимог FATF („Financial Action Task Force"), Світового банку та Міжнародного валютного фонду, які визнали незадовільним запобігання держави можливості так званого „відмивання брудних грошей". Не варто думати, що уряд України навмисне потурав тим, хто прагнув „відмити" нечесно зароблені гроші, але у ході запеклих політичних баталій та кадрових змін в уряді були випущено з поля зору важливі для світу проблеми, що, звісно, відкривали простір для дій махінаторів, яких не бракує у молодій державі. А у світі, тим часом, після подій 11 вересня 2002 року, значно зросла увага до можливого фінансування терористичних акцій саме за рахунок „відмитих коштів".

Цього разу, як поінформував „Свободу" Постійний представник України в ООН посол Валерій Кучинський, парламент і уряд України своєчасно відреагували на критику світових фінансових організацій. 12 вересня 2002 року Верховна Рада ратифікувала Міжнародну конвенцію про боротьбу з фінансуванням тероризму. Впродовж листопада і грудня минулого року парламент і уряд у похвальній взаємодії розробили низку документів, спрямованих на виконання цієї конвенції в Україні. При цьому мало місце (також похвальне) співробітництво державних чинників України з експертами Европи та США у створенні системи фінансового моніторинґу в Україні – як основи коплексної системи боротьби з відмиванням кримінальних доходів і фінансуванням тероризму. Створено також орган фінансової розвідки.

Як можуть відчути нове законодавство особи, які проводять свої фінансові операції через банки України?

Фінансові працівники зобов'язані повідомляти контрольні органи про усі фінансові операції, щодо яких виникла підозра у відмиванні грошей. Встановлено кримінальну відповідальність за умисне порушення законів про боротьбу з протиправними доходами. Обов'язковим є інформування держави про фінансові операції готівкові та безготівкові, що сягають 100 тисяч гривень (приблизно 17.5 тис. долярів чи евро). Усі обмінні операції на суму понад 10 тис. долярів здійснюються через банки.

На виконання прийнятого законодавства укладено угоду з Радою Европи про технічну допомогу Україні в розмірі 1 млн. евро, зокрема на вишкіл фахівців у фінансових розвідках Швайцарії та Італії.

Зрозуміло, що створення правової основи і структури боротьби проти кримінальних доходів не ґарантує від злочинів у цій площині, але забезпечує принаймні умову притягнення до відповідальности тих, хто намагається неправедно набуті гроші леґалізувати десь за кордоном. На цьому прикладі світ переконався, що українська держава хоче і вміє співпрацювати з міжнародними організаціями у створенні прозорої фінансової системи з урахуванням провідного світового досвіду. Тепер можна вести мову про виключення України з „чорного списку" FATF.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про вимахування шабелькою

Хто з читачів знає польську мову, той напевно знає також цей польський вислів про „вимахування шабелькою", вживаний для окреслення погроз, які висловлюються з безпечного місця.

Цей саме вислів пригадується тепер, коли кожного дня приходять нові погрози на адресу Іраку з боку американського уряду, зокрема від Президента країни – Джорджа Буша.

Ми не беремося аналізувати сьогоднішню політику Америки, лише завважуємо, що від деякого часу Дж. Буш дуже відважно „вимахує шабелькою", хоча далеко не всім це до вподоби і не усі громадяни Америки, „підвладні" Буша, підтримують його сьогоднішню політику.

Досить тільки бачити різні демонстрації проти можливої війни, прочитати довжелезну заяву про війну з Іраком, вміщену у щоденнику „Нью-Йорк Таймс" 10 лютого зі сотнями підписів та закликом до читачів приєднуватися до авторів цієї противоєнної заяви, досить послухати виступи різних відомих політиків чи побачити вуличні противоєнні зібрання, щоб переконатися, що Президент Дж. Буш таки „вимахує шабелькою" та старається усіми силами здобути симпатію політичних друзів і загально американського населення. Ба, що більше – він шукає прихильників для своїх намірів серед світових політиків, діячів різних держав, які мали б погоджуватися з речниками американських політичних кіл.

Бачимо, однак, що частина з них не вважає конечним розпочинати знову війну через ціни та через доставу пального, і тому не всі великі держави ідуть тепер в парі із США.

Що буде далі? Як розвиватиметься ця нова політична проблема, яка зараз стає в центрі уваги не тільки провідників держав та політичних партій, але й народів усіх зацікавлених держав? Як будуть реаґувати численні родини тих американських молодих осіб, яких чекає покликання до війська і виїзд на Близький Схід? Як будуть вони приймати тяжкі і непоправні жертви, які їх можуть спіткати у зв'язку з війною і її непередбачуваними наслідками?

Ця війна, яка стоїть за порогом, ніяк не виглядає на війну в обороні власного життя, власної території чи власних переконань. А може, це тільки у нашому народі розуміється інакше війну та інакше її досі треба було приймати?

Як би не було, сьогодні стоїмо перед великим невідомим, розв'язання якого лежить у руках саме тих нечисленних, що відважно із своїх безпечних місць „вимахують шабельками".

Президент Буш покликується тепер на віру в Бога та ставить Всевишнього на першому місці у всіх своїх промовах про війну з Іраком. Але цього ніяк не досить, і ледве чи це може переконати усіх американських громадян.

А кожна нова промова і кожне нове розпорядження для населення, як ось проголошення стану „найвищої небезпеки" другого ступеня, вказує на те, що існує небезпека для нас усіх – і чи тільки з боку східніх держав?

О-КА

Україна погодилася з вимогами FATF, але запізно, щоб зберегти репутацію

ПРАГА. – Поправки до законів про відмивання брудних грошей, що їх 6 лютого ухвалив український парламент, з'явилися занадто пізно, щоб зберегти репутацію України. Тверді ші закони про відмивання грошей, якщо і задовольнять міжнародну організацію, яка наклала на Україну санкції, але мало що змінить у ставленні до України у світі, вважає аналітик компанії „Eurasia Group" Леслі Павел. „Те, що зміни до законів були ухвалені в останню хвилину перед нарадою FATF, свідчить лише про те, що міжнародний тиск, а не власна добра воля, змусив Україну почати боротися із відмиванням грошей", – говорить американська дослідниця. Її колеґа з міжнародного рейтінґового аґентства „Moody's", говорить, що такий факт, як міжнародні санкції, буде враховано під час перегляду загального рейтінґу України.

На думку Групи фінансових дій, яка від імені урядів 29 країн розробляє методи боротьби з відмиванням нелеґальних капіталів, кроки, які робили Президент Леонід Кучма, Верховна Рада та Національний банк, були недостатніми для того, щоб ефективно боротися із леґалізацією тіньового капіталу.

На переконання оглядачів, це – справа політична. Саме тому санкції, які нині, за словами голови Національного банку Сергія Тигіпка, торкнулися 31 українського банку, вдарили більше по репутації України, ніж по банківському сектору. Говорить Леслі Павел: „Це ще один показник того, що Україна не відповідає міжнародним стандартам. Перебування у „чорному списку" та запровадження санкцій, навіть досить м'яких, вже було, так би мовити, ще одним цвяшком у труну української міжнародної репутації. Тому дуже важливо продемонструвати, що Україна нарешті почала боротися із відмиванням грошей".

Але ж чому так пізно, адже до „чорного списку" країн, що уможливлюють відмивання грошей на своїй території, Україна потрапила ще у вересні 2001 року, але ані сам цей прикрий факт, ані вмовляння провідників інших країн почати боротьбу з відмиванням грошей, протягом півтора року нічого не могли змінити у позиції української влади? З цим запитанням я звернулася до американської дослідниці. Відповідає Леслі Павел: „На мою думку, у парляменті, довкола нього та у сферах, що впливають на парламентські рішення, є люди, які б хотіли, щоб деякі фінансові потоки залишилися поза прискіпливою перевіркою". Відтепер, за рішенням парламенту, прискіпливі перевірки все-таки стануть частиною повсякденної банківської практики. Чи варто було чекати півтора року – запитання, мабуть, до депутатів.

Марія Щур,
Радіо „Свобода"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Свобода преси – це свобода для різних думок

Ми всі повинні привітати недавно поданий у пресі обмін думками з приводу тем, котрими зацікавлена українсько-американська громада. Особливо ті, хто пам'ятає інші обставини, коли вільне висловлення думки було неможливим. Ми повинні прийняти й привітати цю нашу свободу, виборювану нашими попередниками.

У дискусіях не всі судження приймаються або схвалюються з однаковим ентузіязмом. Але навіть непопулярна думка має право бути озвученою і вислуханою. Навіть опінії тих читачів, які вимагають більшого редакторського втручання з боку „Свободи" і „The Ukrainian Weekly", навіть ті опінії заслуговують публікації задля того, щоб такі зауваги та їх значення та наслідки могли бути критично розглянуті в контексті ролі вільної та незалежної преси.

Як еміґранти з країни тоталітарного режиму до вільного суспільства, ми не можемо забувати, що означає свобода і для чого вона служить.

Живучість та дальше тривання нашої громади в діяспорі залежить від вільного руху ідей, думок, точок зору. І від відкритого їх дебатування та обговорення. І „Свобода", і „The Ukrainian Weekly", як й інші представники вільної преси, повинні бути виразниками цього руху ідей, думок, точок зору і місцем їх обговорення. Гадаю, ніхто з нас не вимагає від редактора газети сліпо йти за „офіційною партійною лінією" або публікувати матеріали, які виражають точку зору тільки одної частини читачів. Одна з причин, чому більшість із нас опинилися тут, якраз і полягає в тому, що ми свідомі щодо наслідків такої позиції.

Ми повинні сприймати і навіть вітати конструктивну критику. Оскільки громада глибоко зацікавлена в долі України, ми повинні дивитися за новими ідеями, новими підходами, новою енерґією, новими провідниками і новими напрямами. Конструктивна критика, бо вона допомагає нам зрозуміти наші недоліки і більш чітко спрямовує нас до визначених цілей. Ми можемо скористатись іншими, ніж наші, думками, якщо більше часу будемо прислуховуватись до авдиторії, а менше будемо проповідувати одним голосом.

У нашому сприйнятті конструктивної критики ми швидше схиляємося до сумнівів щодо того хто нам говорить, ніж до сприйняття того, що він говорить. Немає потреби персоналізувати відмінності думок через особу критика або піддаючи сумніву його патріотизм. Ті, хто витратив час і зусилля підготувати поважний коментар і публічно його захищати – ставляючи себе на словесний обстріл – звичайно чинять так, бо вони дбають про добро громади і поліпшення світової думки про Україну. Їхня критика не має на меті принижувати чи нищити, навпаки – вона спрямована на побудову і на успішне поліпшення. Ті, хто в принципі про таке не дбають, не переймаються такими подіями чи програмами. Це, як правило, люди, котрі залишили громаду взагалі або час від часу лише відвідують святкові банкети.

Ми повинні уникати колишніх помилок і працювати разом для майбутнього, втілюючи найкращі ідеї і користуватись здоровим зерном неформальної критики.

Українсько-американська діяспора може і повинна відіграти важливу і позитивну ролю у висвітленні та з'ясуванні перед світом позитивних атрибутів України, найкращих природних, культурних та людських ресурсів української держави.

Велике признання належить Українському Інститутові Америки за ініціятиву виконувати таку важливу, активізуючу, перспективну функцію щодо цієї мети, шляхом підготування й здійснення серії програм, спрямованих на пропаґування інтересів українського народу. Багато ще треба зробити. І це може бути осягнуто лише тоді, коли ми працюватимемо разом, ефективно, беручи до уваги наше минуле, бо минуле завжди є прологом до майбутнього.

Марта Фаріон,
Чикаґо

Єднаймось і працюймо разом!

28 травня, в останній день праці 35-ої Конвенції УНСоюзу, склали присягу новообрані члени Головного уряду УНСоюзу. А 21 червня 2002 року у тижневику „Свобода" (ч. 25) у статті „Кажу це від імені „четвертої хвилі" Ігор Кобіл (Онтаріо, Канада) писав:

„Я мав честь і приємність бути делеґатом 35-ої Конвенції УНСоюзу в Чикаґо, де протягом 4-ох днів вирішувалися дуже важливі питання діяльности цієї організації і української громади взагалі".

І далі: *„Шановні старші іміґранти, з того часу, як ви покинули батьківщину, минуло багато десятиліть. Тепер вже XXI століття, тож думаймо і працюймо згідно з вимогами часу. Що є злого в тому, до чого закликав на Конвенції Михайло Савків, голова УККА? Я з відвертістю стверджую, що він говорив і від нашого імені, від імені „четвертої хвилі".*

Все, до чого він закликав – це єднання. Тим більше, що він говорив від імені ваших дітей, синів і онуків. Адже до них ви повинні мати довір'я передовсім.

Шановні старші українці! Низький уклін вам за те, що ви збудували і залишаєте для нас церкви, культурні центри, нашу рідну українську мову, наші українські національні традиції. Тепер допоможіть нам допомогти вам зберегти все надбане вами. Адже тільки об'єднані ми будемо мати силу зберегти нашу „Союзівку", „Верховину", Сумівську оселю, наші церкви, нашу мову, нашу духовість".

За цей, хоч і короткий час, я встиг, листами і телефоном, відчути думки і бажання людей з усіх закутків соборної України, мешканців США і Канади, і тепер відважуюсь твердо запевнити, що Михайло Савків на 35-ій Конвенції УНСоюзу говорив від імени усіх чотирьох хвиль еміґрації, починаючи з першої, які творили ще „руські народні союзи", будували українські Церкви, а при них організовували і відкривали суботні школи, хори церковні і цивільні, театри, бібліотеки.

35-та Конвенція була переломовою для УНСоюзу, а після неї мусить настати перелом і в громадсько-політичному житті української американської діяспори.

Що ж нам треба уже тепер робити в Америці? Перш усього, УАКРада повинна негайно, не відкладаючи й на хвилину, знайти спільну мову з УККА і мати єдине центральне представництво українців у США під старою назвою УККА і вже спільно активізувати, підсилити працю бюра УККА у Вашинґтоні, в Нью-Йорку, а особливо розгорнути працю в новоствореному бюрі УККА у Києві.

В Україні назрівають все нові проблеми, на які західня діяспора повинна негайно, розумно і енерґійно реаґувати.

Яків-Аскольд Ємець,
Фінікс, Арізона

Книжку видано на допомогу сиротам

У роки Другої світової війни я був в'язнем табору смерти в Бухенвальді, звідки втік і написав про це українською мовою книжку „Втеча з Бухенвальду", яка має вже п'ять видань, зокрема англійською та російською мовами.

Кошти від продажу цієї книжки надходять до благодійного фонду „Отчий дім" на допомогу сиротам України. Книжку можна придбати за 10 долярів з пересилкою. Моя адреса: 798 S. Plain St., #454, Ithaca, NY 14850.

Григорій Зінченко,
Ітака, Н. Й.

Читачі пишуть про новини

Про нову книжку „Мислителі німецького романтизму", яку видано в івано-франківському видавництві „Лілея" нинішнього року, написав **Роман Яремко** з Мюнхену, Німеччина. Це антологія творів представників німецького романтизму, яку впорядкували Леонід Рудницький і Олег Фешовець. На жаль, автор листа не повідомляє, де і за яку ціну можна придбати книжку, а така інформація є обов'язковою для опублікування в „Свободі" вісток про нові видання.

Галина Ковалишин з 33-го Відділу СУА в Пармі, Огайо, написала про історію і духовний зміст свята Стрітення Господнього, яке відзначається 15 лютого. У цей день сповнилося провіщення старцю Симеону про народження Сина Божого, сталася зустріч Старого Заповіту з Новим.

Богдан Гнідь з Гілсборо, Н. Дж., надіслав копію опублікованої в газеті „За вільну Україну" статті львів'янина Бориса Дупелича „Йосипівка – село патріотів". Богдан Гнидь пише, що це село раніше називалося Юськовичі, а тепер у США та Канаді проживають 12 вихідців з цього села, які усі є членами УНСоюзу. У статті розповідається про три збройні сутички УПА з червоними карателями, у яких підрозділи НКВД зазнали відчутних втрат.

Анонімний читач з Ірвінґ Парку, Іл., надіслав листа зі запитанням: „У ч. 52 під світлиною з Києва підписано: „Головна новорічна ялинка України в центрі Києва". Чи це не спомин недавноминулого?". Газета подала офіційну назву цієї ялинки, змінювати яку редакція не уповноважена, але читач має рацію в тому, що в Україні треба змінювати назви новорічних ялинок на різдвяні. Тривалий час комуністичний режим взагалі забороняв встановлювати святкові ялинки, які були дозволені незадовго до Другої світової війни саме як новорічні, тому й збереглася ця назва.

Спільними зусиллями буде легше допомагати Україні

СКУ визнаний офіційним спостерігачем при ООН, чого досягнуто за клопотанням Постійного представництва України. Подаємо листа СКУ до Постійного Представника України при ООН, посла Валерія Кучинського.

Достойний пане Кучинський!

Дозвольте висловити Вам та Постійному представництву України у Об'єднаних Націях нашу щиросердечну подяку за Вашу многогранну допомогу та підтримку Світового Конґресу Українців у його стараннях включитися в працю Економічної та соціяльної ради при ООН. Ви показали ще раз, наскільки Україна підтримує та допомагає українській діяспорі і піклується українцями, де б вони не проживали.

Спільними зусиллями буде легше нести допомогу нашим людям, а також світовому товариству, зокрема у гуманітарній та культурній площині. Ясно, що при плянуванні нашої діяльности в ООН ми звертатимемо до вас за порадою та для координації зусиль. Остаємось з висловами правдивої пошани.

За Світовий Конґрес Українців:

Аскольд Лозинський,
президент
Віктор Педенко,
генеральний секретар

Альманахи УНСоюзу - справа всієї громади

Альманах-2003, який у ці найближчі дні і тижні пошта розносить по українських домівках Америки і Канади, як і в усі минулі роки, ми розглядаємо як продовження громадської, братської діяльности Українського Народного Союзу і „Свободи". Виходячи з цієї засади, ми вибудовували зміст річника в такий спосіб, щоб його матеріяли виявилися не просто цікавими, але й близькими нашій союзовій громаді, важливими і корисними для неї, для її самоусвідомлення.

Навіть те, що весь перший розділ присвячений 110-літтю „Свободи", по суті стосується цілої громади, цілого українського світу поза Україною, починаючи від перших наших еміґрантів, які зуміли стати над тяжкою долею, бо зуміли взятися за руки і діяти, немов брати і сестри, немов одна родина. У статті-ретроспекції „Свобода: спадщина поколінь" теперішній головний редактор тижневика Ірена Яросевич простежує славний шлях нашої народної газети, яскравими прикладами підкреслюючи найголовніше – що це шлях єдности між декількома українськими поколіннями, які здійснили надзвичайно тяжку і надзвичайно шляхетну історичну місію – стали добрими громадянами прибраних батьківщин, навіки залишаючись при цьому духовними дітьми України.

Теплий спогад Ольги Кузьмович віддає належне д-рові Луці Мишузі, одному з будівничих нашої газети, діячеві великого формату, який багато зробив для української справи, а все ж визнав, що „щось ліпшого не збудуємо", ніж „Свобода".

Невелика, але документально насичена розвідка Лева Хмельковського „Вчись аж до гробової дошки" схоплює підставову психологічну рису української еміґрації – бажання батьків і матерів за всяку ціну дати дітям освіту.

Який різноманітний, складний український світ віддзеркалювався у „Свободі" протягом сторіччя добре видно з уривків, вміщених під Шевченковим рядком „Ми просто йшли".

Розділ до 70-річчя Великого голоду в Україні може викликати враження неповного, адже це тема, яка зобов'язує нас говорити все повніше і доказовіше. Беручи справу саме так, ми багато матеріялів про Великий голод залишили для тематичних газетних шпальтів, плянуючи вміщувати їх у „Свободі" протягом усього цього року.

Без особливих пояснень зрозуміло, чому найбільшим вийшов розділ „Історія – наша вчителька". Тому що вона ще й сьогодні не всього нас навчила, і продовжує кликати розуми і серця до своїх болючих ран і також до цілющих джерел. Зокрема і особливо нас хвилюють сторінки, записані в історію національно-визвольної боротьби нашими батьками у XX сторіччі – багато учасників цієї боротьби, слава Богу, ще живі, а їхній чин вже став леґендою, перелився у поезію і пісню. Тому у присвяченому 60-літтю Дивізії „Галичина" нарисі Христини Волицької-Ференцевич „Мета їх – спільна вітчина" суворі історичні факти неможливо відділити від емоційного, сердечного осягнення їх. Неправдивим, неправедним був би військовий чин учасників Українського Опору, якби не покликав до життя стільки віршів і пісень.

В цьому розділі є також багато матеріялів, які для широкого загалу не досить відомі. Сподіваємося, що кожен з них знайде свого читача. Як і розділ „Світ після 11 вересня", адже всі ми живемо не тільки у своїй громаді, і не тільки в багатомаціональній Америці, але й у великому і складному світі, в двері якого стукають все нові й нові проблеми.

Проте ми не тільки хочемо, щоб члени громади прочитали Альманах-2003, але й висловили свої думки й оцінки, в тому числі й критичні. Водночас сподіваємося на ваші поради і пропозиції: яким ви бачите наші наступні річники, яких тем і авторів очікуєте? Більше того, ми хочемо, щоб самі наші читачі ставали авторами різних матеріялів, зокрема спогадів. Наступний річник ми присвятимо 110-річчю Українського Народного Союзу, тому наперед просимо звернутися до своєї пам'яті, до пам'яті рідних, близьких і знайомих, щоб спільними зусиллями згадати і покласти на папір усе те найважливіше, найзначніше, що добре свідчить про нашу організацію і нашу громаду.

Петро Часто,
редактор Альманаху-2003

Роки нашої молодости завжди з нами

Ця світлина з архіву нагадує про щорічний баль-бенкет Українського лікарського товариства та Українського товариства інженерів, що відбувся 13 лютого 1965 року в „Валдорф Асторії", Н. Й. Ми подаємо світлину з надією, що багато наших читачів впізнають на фотографії себе і своїх рідних та приятелів. Пропонуємо також знайти у залі одного з колишніх предсідників УНСоюзу. Роки нашої молодости завжди з нами!

Як переплутали масонів з орденоносцями

Одного дня, раптом, у Верховній Раді, з боку опозиції, виникло дивне звинувачення – усі особи, що перебувають при владі є „масонами", тобто є членами таємного закордонного об'єднання „вільних мулярів", волю якого виконують. Подаємо два матеріяли, у яких зроблено спробу з'ясувати це явище.

КИЇВ. – 3 лютого фракції Верховної Ради „Наша Україна", КПУ, СПУ та БЮТ висловили протест проти створення в Україні різного роду орденів і льож, які вносять розкол в українське суспільство, руйнують громадянську єдність і насаджують чужі українцям звичаї та привілеї. У заяві чотирьох фракцій парляментська опозиція звертає увагу Президента України, що керівництво підлеглих йому силових структур, члени уряду і керівники областей та „деякі інші співвітчизники присягнули мережевій міжнародній структурі". Опозиція вважає, що це пов'язує вищий ешелон урядових і силових структур круговою порукою, щоб закріпити владу обраної режимом меншости над українським народом.

В заяві звертається увага на діяльність Великого Пріорату Ордену святого Станіслава в Україні. Зареєстрований 1999 року Міністерством юстиції України як громадська організація, яка займається благодійницькою діяльністю, він є, як виявилось, українською гілкою міжнародної мережевої організації з аналогічною назвою, духовний центр якого розташований у Лондоні. Члени цього утворення присягають на вірність статутові ордену. Сьогодні в Україні близько 300 громадян стали його членами.

Якщо взяти до уваги, що орден залучив у свої ряди першого Президента України, колишніх прем'єрів, весь вищий керівний склад Служби безпеки, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства оборони України, Державний комітет в питанянх кордону України, Генеральної прокуратури України, ряду керівних діячів Адміністрації Президента України, то створюється враження, що орден Святого Станіслава поставив за мету об'єднати правлячу касту держави, як людей нібито „голубої крови". Як відомо, всі вони давали клятву на вірність Україні". Народні депутати з опозиції переконані, що створення будь-якого об'єднання з усілякими рицарськими титулами суперечить не тільки Конституції, а й українській ментальності, звичаєвому праву.

Народний депутат України, член фракції „Регіони України" Іван Курас, прізвище якого називалося серед членів Ордену Святого Станіслава, коментуючи заяву парляментських фракцій „Наша Україна", КПУ, СПУ та БЮТ, сказав, що це „криза жанру", коли немає про що говорити і починають видумувати те, чого насправді немає. Він пояснив, що не варто плутати орден як організацію та орден як нагородну систему. Орден Святого Станіслава як нагорода існував ще у Польщі у XVIII столітті. Пізніше він був відроджений під час Другої світової війни у Лондоні, де існує громадська структура, яка відзначає людей, яких вважає гідними такої відзнаки. В Україні є ряд людей, удостоєних цієї нагороди.

Керівник Ордену святого Станіслава в Україні Павло В'ялов відкинув звинувачення опозиції у масонстві і має намір подати на неї до суду. „У світі існують десятки орденів, до яких входять поважні люди, – сказав він. – Спроби прив'язати сюди масонство взагалі на голову не йдуть. Просто опозиції потрібен черговий політичний скандал". За словами П. В'ялова, Орден святого Станіслава займається виключно благодійною діяльністю і існує за рахунок благодійних внесків членів ордену. Понад 300 політичних та громадських діячів України нагороджені орденами святого Станіслава за досягнення перед українським народом, за збереження лицарських традицій і впровадження їх у сучасний світ.

На офіційному сайті Ордену святого Станіслава зазначена мета організації – зміцнення взаєморозуміння між народами світу через прийняття в Орден представ-ників усіх націй, переконань і релігій задля створення справжнього людського братерства, а також надання благодійної допомоги людям.

За словами політичного оглядача Костя Бондаренка, Орден святого Станіслава в Україні не є масонською льожею, оскільки засади ордену не відповідають принципам Товариства вільних каменярів.

УНІАН

Краще б Л. Кучма був масоном

Вахтанг Кіпіані

4 лютого інформаційні агентства України почали пропонувати сенсаційні заголовки: „Мороз заявляє про членство в масонській льожі низки представників влади України" („Інтерфакс-Україна"), „Мороз заявляє про причетність 300 представників влади до масонської льожі" („Українські новини"), „Мороз заявляє, що близько 300 вищих керівників української держави є членами масонської льожі" (УНІАН).

Олександер Мороз, як це вже не раз бувало, виявиться крайнім. Спровокував бурхливі і нефахові дискусії, випустив із пляшки джина. Бо те, що він озвучив 3 лютого („Усі, хто входить у масонську льожу, не мають права бути на державній службі"), м'яко кажучи, „не з тієї опери". Ніякі вони не масони. Йдеться про Орден Святого Станіслава, кавалерами якого три сотні державних мужів. Насправді, цілком відкрита інформація з добіркою кольорових фотографій нібито масонів є у вільному доступі на офіційному сайті Ордену Святого Станіслава.

„Малий енциклопедичний словник Брокгауза і Ефрона" пише: „Станіслава Святого орден, кол. польський, встановлений 1765 р. королем Станіславом Понятовським. З 1831 р. сопричислений до російських імператорських орденів. Гасло: „Praemiando incitat" – „Нагорождуючи, заохочує". До чого тут масони?

Будь-який фахівець-історик, може підтвердити: масони – це, передусім, члени таємної організації; жінка не може бути членом льожі; головна мета – самовдосконалення, перебудова світу на ідеалах свободи, рівности і братерства. Невже хтось думає, що Юрій Кравченко з Леонідом Деркачем на засіданнях „льожі" (цей термін чомусь фігурує в заяві опозиціонерів, але в „Ордені Святого Станіслава" його не вживають) обговорюють краще майбутнє для нашого народу?

Насправді, все набагато простіше. Процедура приблизно така. Реєструється благодійна організація і її засновники пишуть листи до депутатів парляменту, службовців високого рангу, академіків, керівників засобів масової інформації, у яких запрошують їх на церемонію нагородження, а також просять перерахувати спонзорські гроші на рахунок цієї організації.

Саме у площині таких нагород і треба шукати відповідь, чому це вся українська „еліта" притьмом записалася до „Ордену Святого Станіслава". Люди люблять прикраси. Це чудово розуміють ювеліри, щороку викидаючи на ринок нові й нові каблучки, кульчики і намиста.

Провідник Соціялістичної партії України Олександер Мороз під час пресової конференції у Києві, 3 лютого, показує книгу „Єврейська рулетка України", на підставі якої парляментська опозиція на сесії Верховної Ради виступила зі заявою про те, що близько 300 вищих посадових осіб України є членами масонської ложі, представництво якої знаходиться за кордоном. Юлія Тимошенко (ліворуч) зазначила, що статути подібних організацій ставляться набагато вище, ніж конституція і закони України. *Фото УНІАН*

В армії, міліції, службі безпеки, суді, податковій службі, на залізничному транспорті існують форма, відзнаки та інше причандалля. Хто не знає, як радіють офіцери черговому званню, обмивають „зірочки", виставляють могорич колегам... Як виявилось, українські політики на своїх цивільних костюмах теж хочуть носити якнайбільше всіляких позолочених „аксельбантів". Є попит, відповідно є й пропозиція. Тому провідник Ліберальної партії України (оновленої) Павло В'ялов записує охочих у кавалери і шевальє від імені Його Високопревосходительства Князя VIII Великого Магістра Ордену Св. Станіслава графа Юліюша Новіни-Сокольницького.

Цією реплікою я зовсім не хотів ствердити, що масонів немає і що всі згадки про них – це вигадки професійних масоноборців. Ні! З літератури відомо, що до всесвітнього таємного Братства вільних мулярів входили такі видатні українці, як Іван Котляревський і Симон Петлюра. Дехто з дослідників вбачає виразні масонські впливи у знаменитому „Каменяреві" Івана Франка. Вони були масонами, бо хотіли змінити навколишній світ на краще, „прагнули створити таємну всесвітню організацію з метою мирного об'єднання людства в релігійному братерському союзі" (цитую „Інтерфакс-Україна" від 3 лютого 2003 р.). Але Пустовойтенки і Піскуни, Людмили Кучми і Раїси Богатирьови, Кравченки і Фере „мали в носі" усіх українців.

(Стаття вперше надрукована в „Українській правді". Подається з дозволу автора зі скороченнями).

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Посол України в США відвідав осередок УПЦеркви

БАВНД БРУК, Н. Дж. – Осередок Митрополії УПЦеркви в США, небесним опікуном якого є св. ап. Андрій Первозваний, був переповнений радісним хвилюванням, коли його відвідав у день свята Богоявлення, 18–19 січня, Константин Грищенко, Посол України в США, щоб ознайомитись з життям УПЦеркви в США.

Посол К. Грищенко з дружиною Наталією прибули до осередку 18 січня по полудні і мали зустріч з Архиєпископом Антонієм. Владика вітав дорогих гостей від імені Митрополита Константина, Архиєпископа Всеволода та всього духовенства і вірних УПЦеркви в США. Він поінформував Посла України про історію і сучасне життя митрополії та про розвиток осередку, заснованого 53 роки тому покійними вже тепер Митрополитами Іоаном і Мстиславом.

Посол К. Грищенко прокоментував сучасне церковне життя в Україні, стверджуючи, що воно, як і політичне, державне життя, дещо хаотичне і роз'єднане. Але він запевнив Архиєпископа Антонія, що влада бажає бачити Церкву об'єднаною, промовляючу одним голосом до народу і до вірних.

Владика Антоній подарував Послові К. Грищенкові декілька церковних видань, між ними – п'ятитомну працю проф. Івана Власовського „Нарис історії Української Православної Церкви", цьогорічний календар-альманах та „УП-Слово". Він також подарував ікону, що була замовлена на відзначення 2000-річчя від Різдва Господнього. В свою чергу, Посол К. Грищенко обдарував Владику двома виданнями з України: „Українські народні ікони з країни Шевченка" та „Святий Київ".

Після цієї зустрічі Владика у супроводі членів Консисторії – о. протопресв. Василя Дякова, заступника голови Консисторії, Еміля Скочипця, скарбника, та голів прицерковних організацій – Дарії Пишко, голови Української Православної Ліґи, та Надії Мірчук, голови Об'єднання Українських Православних Сестриць, (Михайло Герець, голова Товариства св. Андрія, не міг прибути з огляду на попередні зобов'язання) провів Посла маєтком. Гостям показали семінарію св. Софії, бібліотеку УПЦеркви, церкву-пам'ятник св. Андрія та історичний будинок Фішерів. В скрипті над гробівцем Патріярха Мстислава відправлено літію, відвідали могилу Митрополита Іоана, пам'ятник, поставлений ОУПСестрицтв жінкам і дітям, загиблим у Великому Голоді 1932–33 років, центральний хрест-пам'ятник борцям за волю України, ділянку УПА, могили трьох президентів УНР у екзилі, могили Бориса Мартоса, прем'єр-міністра УНР, генерала Петра Григоренка, члена Організації оборони людських прав в Україні, та могили декількох інших визначних літературних, культурних і політичних діячів.

Посол, його дружина, культурний аташе посольства Наталка Голуб та другий секретар Мирослава Щербатюк клали квіти на кожну з відвіданих могил і біля пам'ятників. Після відвідин і оглядання будинку Фішерів, господарями чого були подружжя Скочипців, усі повернулися у церкву-пам'ятник на велике повечір'я Богоявлення – Хрещення Господнього. Після цього місцеве сестрицтво св. Покрови пригощало всіх традиційною вечерею – „голодною кутею".

В неділю вранці, на велике свято Йордану (Водохреща-Богоявлення) церква-пам'ятник була переповнена вірними. Архиєпископ Антоній тепло привітав від імени Собору Єпископів та всієї УПЦеркви в США Посла, його дружину та працівників Посольства та приніс молитви за те, щоб праця дипломатів України в США була на користь українців так в Україні, як і поза нею, та помолився за Боже благословення на Посла і його помічників.

Після Богослуження всіх присутніх було запрошено до залі сестриць на зустріч з Послом К. Грищенком, який коротко описав сучасне життя в Україні та запевнив слухачів, що це життя буде і надалі кращати. Він запрошував присутніх часто відвідувати Україну, щоб самим переконатися, наскільки життя там кращає. Він ласкаво відповів на декілька питань присутніх, а тоді ще оглянув Дім культури та виставлені там музейні експонати.

Гості були приємно здивовані Домом культури та висловили гордість з того, що стільки важливих експонатів, свідків історії України, так добре збережено нашою Церквою. Вони висловили рішучу підтримку плянам успішно закінчити наш Історико-освітній комплекс, де будуть виставлені усі експонати, а не лише 20 відсотків, як тепер.

Після цього Архиєпископ Антоній гостив амбасадора, його супутників та членів Консисторії й голови прицерковних організацій обідом, після якого гості повернулись до Вашінґтону.

Відділ зовнішніх стосунків Консисторії УПЦ в США

Посол України в США Костянтин Грищенко та його дружина Наталія під час відвідин музею Митрополії УПЦ в США у супроводі голови Консисторії Архиєпископа Антонія (зліва).

Архиєпископ Антоній освячує воду під час Богоявленських Богослужень в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозваного.

Відзначено Січневі дні

ЧИКАҐО. – 26 січня Український культурний осередок улаштував відзначення подій 22 січня 1918 – 1919 року, коли надлюдськими зусиллями героїв-ентузіястів відроджувалась Україна. В залі осередку голова УКК Орест Баранек привітав присутніх. Провадив церемонією Лев Боднар. Владика Всеволод виголосив вітальне слово. Генеральний консул України в Чикаго д-р Борис Базилевський привітав присутніх і коротко торкнувся історії УНР. Головний доповідач проф. Олександер Сидоренко подав цікаві інформації про Україну в рамках СССР, статистичні дані про теперішню Україну, згадав М. Грушевського. На жаль, майже нічого не було мовлено про УНР, зокрема про діяльність Симона Петлюри. Може, це – залишки комуністичної пропаґанди, бо нещодавно й в теперішній незалежній Україні, в Полтаві, під час концерту до Дня незалежности, не було дозволено цитатувати С. Петлюру, співати „Ще не вмерла Україна". А без Симона Петлюри не можна собі уявити УНР. Варто загадати Євгена Онацького: „Хіба ж багатьох наших провідників – згадати хоча б імена Винниченка та Грушевського, найбільших провідників, – не спокусила була ідея, що може було б „краще" примиритися з совєтською окупаційною владою? Хіба ми не бачили, до яких катастрофальних наслідків довело їх вагання?

Заслуга Симона Петлюри полягала в тому, що він ніколи не вагався, що він був „чесним зі своєю ідеєю", що він непохитно вірив в українську державність і знав, що її осягнення залежить від одного – від повалення і знищення московської окупаційної влади в Україні".

В історії народів залишається спірним питання: чи епоха творить вождя, героя або генія, чи герой творить епоху? Кожна доба історії висувала центральну постать, яка ставала увособленням стремлінь і аспірацій цілого народу. Тому відбудова нашого державного життя в 1917 - 1921 роках нерозривно пов'язана з постаттю Симона Петлюри.

Основи української незалежної держави Симон Петлюра бачив як у тій свідомості нації, що стала спадщиною традицій минулого, так і в реальних потребах сучасного життя українського народу.

Симон Петлюра був блискучим промовцем, здібним журналістом, мав чітко і ясно скристалізоване своє політичне кредо і був здатний впливати на своє оточення. Все це помогло йому витворити в народних масах України переконання, що він є справді провідником народу – державним мужем.

22 січня 1918 року було проголошено Україну самостійною суверенною державою, і військо, яке повернулося з фронту з великими втратами, билось хоробро до останнього. Студентський курінь січових стрільців – Крути, Зимовий похід – цим героям належиться віддати шану і честь і згадувати їх відповідно в ці дні минулої слави нашого народу.

На урочистому вечорі Л. Боднар запросив трьох громадян українського Чикаґо і прочитав про їхні заслуги в нашому громадському житті, а Орест Баранек вручив їм грамоти. Відзначені були інж. Микола Міщенко, Христя Верещак та Ярослав Ганкевич.

Урочистість закрив молитвою о. митрат Іван Кротець. Відспівано Національний гимн України.

Д-р Василь Трухлий

Турбота про Рідну школу – не тільки в Чикаґо

Після опублікування листа Дарії Василик з Чикаґо про „ліквідацію" матури в „Рідній школі" („Свобода", ч. 3) до редакції надійшли відгуки читачів, які ми подаємо на цій сторінці.

Дуже люблю ваш часопис, часто в думках розмовляю з вами з того чи іншого приводу, але ніяк не наважувалась написати. До цього листа мене захотів допис Дарії Василик з Чикаґо про прикре непорозуміння в „Рідній школі" („Свобода", ч. 3). Дійсно прикре, але питання назріло, думаю, частково від незнання історії (а вона глибока) рідних шкіл, частково від того, що хочеться, особливо новоприбулим, робити „революції" (я теж новоприбула).

Я була вчителькою української мови і літератури (маю 43 роки стажу) в Україні. Два роки працюю в школі Товариства „Рідна школа" в Клівленді (Парма). Хочу висловити свої міркування і спостереження. Як в Україні є міністерство освіти, так тут є Шкільна рада (голова – д-р Є. Федоренко), в компетенцію якої входить структура рідношкільної освіти (10 чи 11 кляс, іспит чи ні?).

Моя думка щодо рідних шкіл така. Шана і вдячність всім тим, хто їх заснував, підтримував, розвивав, створював (і створює) підручники, сприяє тому, щоб наші діти „і чужому научались й свого не цурались", батькам, які посилають дітей у цю школу, а решта – все має бути в компетентних руках. Тому ми можемо звертатись до Шкільної ради з пропозиціями, а не з рішеннями. Вважаю, що обдумано і вміло підібрані для вивчення всі предмети: географія України, її історія, мова, література, культура.

Варто подивитися, який чудовий вінок предметів для здійснення міжпредметних зв'язків, які значно полегшили б навчання дітей (чого гріха таїти?), для яких рідна мова їх дідуся чи бабці вже є другою. То й методика повинна бути трохи іншою, щось на кшалт викладання чужоземних мов в українській школі. Щодо матуральних іспитів, то вони обов'язкові, бо інакше нема сенсу „бавитися в рідну школу". Але я б радила їх спростити.

Коли є письмовий іспит з мови, де є й творча праця, то вже усного іспиту не треба, а краще усно складати літературу, де учень матиме можливість показати вміння використовувати граматику, логічне мислення, послідовно викладати думку. Думаю, що, здаючи іспит з літератури, учень пов'яже її з культурою (частково), а географію й історію здавати тільки усно. Таким чином, випускники матимуть 4 іспити, це полегшить їм навчання, збільшить охоту молодших учнів відвідувати школу.

Шановній Шкільній раді треба обов'язково добитись якоїсь заохоти (кредитів) для учнів рідної школи, а журнал „Рідна школа" зробити більше методичним, навіть впровадити рубрику „На допомогу вчителеві рідної школи", де висвітлювати кращий досвід, висвітлювати діяльність кращих шкіл. У журналі варто б дати історію „Рідної школи" (ми маємо гарні монографії на цю тему св. п. академіка Б. Ступарика, професора Р. Скульського з Прикарпатського університету). Очевидно, є й зарубіжні автори, а ми їх не знаємо.

Новоприбулі колеґи, особливо молоді, не повинні конфліктувати, бо „згода будує, незгода руйнує", а ми приїхали сюди на все готове, отож нічого не руйнуймо.

Перш за все, вивчім історію еміґрантів на цьому континенті (бо ми знаємо про трагедію еміґрації тільки з творів В. Стефаника, хоч це не наша вина), ввійдім в українські організації, включімся в їх працю, бо саме завдяки їм світ знає про нашу державу. І якщо є „ділки", яким вигідно показувати Україну в неґативному світлі, то, який би ми жаль не несли в своєму серці, ми повинні пам'ятати, що не держава винна, а ті, що вхопили її до своїх рук. А може, трохи і ми винні?

Оксана Шараневич,
вчителька української літератури,
Клівленд, Огайо

Не усвідомили наслідків свого рішення

Я працюю у „Рідній школі" в Дітройті-Ворені, тому мене особливо вразив лист Дарії Василик про „ліквідацію" матури в „Рідній школі" Чикаґо („Прикре непорозуміння в 'Рідній школі'", „Свобода, 17 січня).

„Рідна школа" в Чикаґо вже довгими роками – одна з найбільших (якщо не найбільша) та найкращих шкіл українознавства в США, і для чисельно „скромніших" шкіл завжди була та є мірилом шкільного потенціялу, як в чисельності учнів, так і в якості навчання. Кожного разу, а їх було кілька, коли я мав нагоду та приємність бувати в Чикаґо на шкільній конференції, мені завжди імпонували ентузіязм, знання, відданість та висока професійність членів учителів та директора школи Людмили Надії Хойнацької. Приємне враження теж зробила близька та дружня співпраця між батьками та школою. Тому просто не хочеться вірити, щоб вчителі та директор школи в Чикаґо самі запропонували та схвалили ліквідацію кінцевих іспитів-матури у своїй школі, або щоб батьки зіґнорували опінію директора та вчителів. Також, не можу собі уявити, щоб Шкільна рада при УККА, яку довгими роками з відданістю очолює д-р Євген Федоренко, та в системі якої працює школа в Чикаґо, могла б погодитися на таке рішення.

Як учасник, уже понад десять років, кінцевих іспитів-матури в школі Дітройту–Ворена (колись, як директор школи, а тепер як вчитель-опікун вищих кляс) я не маю найменшого сумніву що „інституція" та традиція кінцевих іспитів-матури в нашій школі відіграє важливу ролю в навчальному процесі, особливо його „завершення" на позитивній та задовольняючій для учнів точці.

Кожен учитель бачить, як завзято учні працюють у підготовці до кінцевих іспитів, з якою приємністю приймають побажання успіху від „шкільного інспектора", з якою насолодою дістають визнання за своє досягнення від учителів, батьків та родини на матуральному вечорі, з якою гордістю беруть кінцеве, матуральне свідоцтво з рук директора, вчителів та голови Товариства „Рідної школи".

Саме тому дивно читати про ліквідацію матури в Чикаґо, та ще й про „скорочення" шкільної програми на один рік, тобто прийняття 10-річної програми навчання. Це „демократичне" рішення вважаю помилкою.

Не знаю, але припускаю, що батьки та матері в Чикаґо хотіли „полегшити" своїм дітям життя, та подарувати їм бодай один рік, „звільнений" від обов'язків української школи. Одначе, не думаю, що вони добре зробили, вибравши цей шлях „найменшого опору".

Члени Товариства „Рідної школи" в Чикаґо правдоподібно і не думали про ширші наслідки такого свого рішення, та несвідомо ускладнили майбутню діяльність та працю інших шкіл українознавства, в яких напевно знайдуться учні та батьки, готові наслідувати цей приклад.

Я можу ствердити з повним переконанням, що „Рідна школа" в Дітройті-Ворені, теперішнім директором якої є д-р Роман Гриців, не піде цим шляхом, і продовжуватиме традиційну 11-річну програму навчання зі завершенням науки матурою.

Ярослав Березовський,
Трой, Мишиґан

Маємо нову українську школу

У нашому місті проживає багато українців. Частина з них відвідує щойно зведену силами парафіян Українську православну церкву св. Андрія, інші – Українську греко-католицьку церкву. На жаль, в ній донедавна правилося виключно англійською мовою. Завдяки новоприбулим греко-католикам і за підтримки старої еміґрації Владика Роберт Москаль прислав для української громади україномовного священника. Правда, район, де розміщена церква, є дуже віддаленим від місця, де мешкає переважна більшість українців, що складає близько 90 відсотків парафіян. В основному, усі вони проживають в околицях Атланти. І тому є потреба в церкві, яка була б розташована ближче. Єпископ Роберт Москаль радо відгукнувся на прохання українців греко-католиків і обіцяв посприяти створенню нової парафії.

Багато в церкві молодих родин, в яких є малі діти. Батьки дбають про те, щоб вони чули Літургію рідною мовою. Більше того, саме новоприбулі українці зуміли організуватися і вперше на теренах Атланти створили для своїх дітей суботню українську школу, що має назву „Джерело". Школа діє з жовтня 2002 року. Школярі із великим задоволенням ходять до неї, щоб пройнятися духом рідної мови і збагнути духовну сутність історичного життя свого народу. Символічним є те, що перша відкрита лекція для батьків та гостей мала назву „Мово моя кольорова". Діти співали, читали поезії і сміховинки на тему мови. Другим шкільним заходом були Різдвяні вечорниці "Радуйся, земле". Це дійство було організовано для всієї української громади, незалежно від віросповідань, бо школу відвідують діти, батьки яких належать до різних конфесій, і це є похвальним.

У залі, де зібралися українці, панувала атмосфера добра і родинності, згоди і взаєморозуміння. Спів часто переростав у хоровий, бо звучали колядки, які знає кожен українець. І все нагадувало українську світлицю: хліб-коровай на столі, сорочки-вишиванки, образи під рушниками... Словом, людям було добре усвідомлювати, що вони належать до великого українського народу. А ледь жевріючий пломінь різдвяної свічки був своєрідним символом згоди і любові.

Наступним святом, що відбудеться за участю школярів і при допомозі дорослих буде Шевченківське.

Галина Середюк,
Атланта, Джорджія

Ще одна...

(Закінчення зі стор. 5)

органів безпеки Совєтського Союзу. Згодом усі займалися бізнесом і політикою. З Деркачами, батьком і сином, Марчук воює в засобах масової інформації добрих два роки – переважно через бізнесові непорозуміння. Леонід Деркач-батько „полетів" з посади шефа Служби безпеки України внаслідок публікації записів Мельниченка. А в газеті Деркачасина було інтерв'ю з В. Сивковичем, в якому, серед іншого, він висловив думку про походження цих записів.

Тим часом кілька днів тому позафракційний народний депутат В. Сивкович викрив у своєму робочому кабінеті „жучки" – підслуховальні пристрої, і київська прокуратура порушила кримінальну справу.

Все це має старий совєтський присмак „хто кого".

Але в той же час це ілюструє дві речі: а) спостерігати українську політику дуже цікаво, зокрема тому, що вона рухається і міняється зі швидкістю гокейного матчу; б) українські „олігархи" не тримають один фронт; їхні об'єднання мають тривалість краплі ртуті. І вже деякі з них починають висувати думки, що, може, краще виходити з тіні і оперувати прозоро. Очевидно, лише „up to a point" як писав англійський сатирик „Evelyn Waugh."

Прапор Богдана Хмельницького

НЬЮ-ЙОРК. -12 січня, у неділю, Українська Академія Наук у США розпочала календарний 2003 рік науковою доповіддю д-ра Юрія Савчука, старшого наукового співробітника Інституту історії України НАНУ, на тему „Прапор Хмельницького - шлях крізь віки (гетьманські клейноди у музеях Европи)“. Президент УВАН проф. Олекса Біланюк відкриваючи зібрання, і представляючи присутнім молодого вченого з України, наголосив на унікальності теми прапорництва. Новизна, самобутність та історико-культурна значущість доповіді зібрала численних слухачів не лише з Нью-Йорку, а й з найвідцаленіших міст Нью-Джерзі.

Титульне місце у доповіді Ю. Савчука посідав прапор Б. Хмельницького, його доля й історія пошуку. Доповідач зазначив, що ще на початку минулого століття до теми вивчення гетьманського прапора вперше звернувся видатний історик І. Крип'якевич у статті „Прапор Хмельницького“. Наприкінці XX сторіччя Ю. Савчукові пощастило простежити одисею унікальної пам'ятки й гетьманської реліквії - прапора Б. Хмельницького. І вже у 2002 році, завдяки зусиллям одержимого молодого науковця з Інституту історії України, символ козацької нації побачив береги рідного Дніпра, посівши особливе місце серед експонатів виставки „Гетьманські клейноди та особисті речі Богдана Хмельницького зі закордонних музеїв“. Прапор Б.Хмельницького Ю. Савчук розшукав та привіз для цієї виставки з колекції трофеїв шведських королів Військового музею у Стокгольмі. Збірка трофейних прапорів цього музею нараховує 4 тисячі одиниць зберігання й започаткована ще на поч. XVII ст. До цієї колекції належать найкоштовніші надбання національних культур багатьох европейських народів. Поміж ними впродовж трьох століть зберігається прапор фундатора української держави нової доби - великого гетьмана Б. Хмельницького.

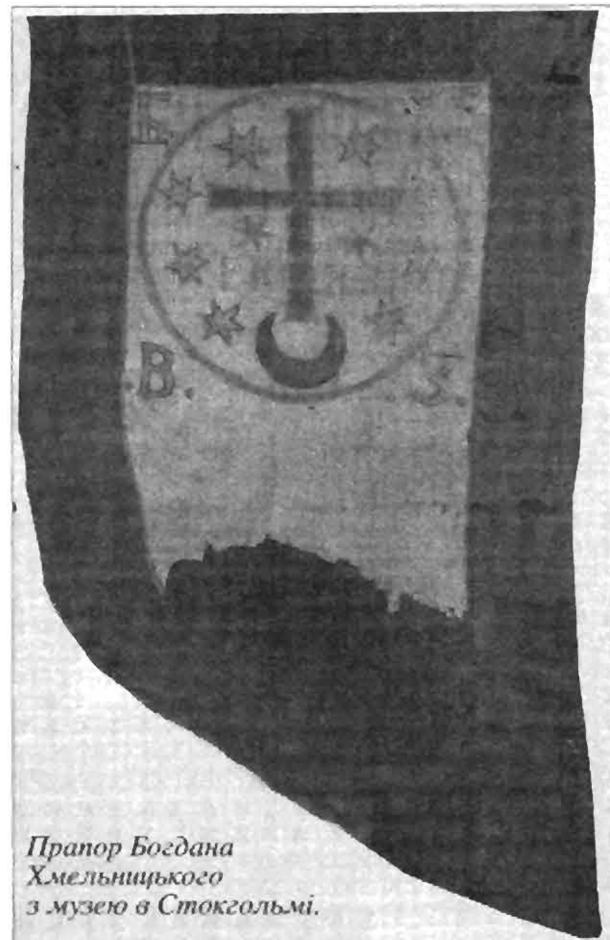
Доповідач д-р Юрій Савчук ілюстрував свою розповідь кольоровим зображенням на папері прапора гетьмана Війська Запорозького, який у натурі є полотнищем білого кольору, оздобленим по периметру темно-теракотовою лиштвою. У центрі зображено коло, до якого вписано хрест в обрамленні 8 золотих та 2 червоних зірок. Під останніми розташовані червоні літери: **.Е.К.** і частково ушкоджений напис, який відчитати важко. Один з копіювальників відтворив його як поєднання літер **МЛО**. Під хрестом - півмісяць. Обабіч кола розміщені золоті кириличні літери, які є ініціялами Б. Хмельницького та абревіятурою гетьманського звання. Це загальновживана й широко відома практика того часу як на теренах Корони Польської, так і землях Великого Князівства Литовського: **.Б.** - *Богдан*, **.ХГ.** - *Хмельницький Гетьман*, **.В.** - *Війська*, **.З.** - *Запорозького*, **.ЕК.** - *Его Королівської*, [**МЛО**] - *Милости*.

Упродовж століть місце перебування трофеїв шведських королів неодноразово змінювалось, що не завжди сприяло задовільному їх збереженню. А також вплив часу, вогкість та інші чинники призводили до руйнування пам'яток - нищилась тканина, втрачалась насиченість кольорів. На щастя, вже від середини XVII ст. почали виготовляти акварельні копії прапорів, які нині стали неоціненним історичним джерелом, що дає можливість реконструювати первісну кольорову гаму прарора. Прапор Б. Хмельницького копіювався двічі.

Природно, що перебування гетьманського прапора у Стокгольмі породжує кілька традиційних запитань: коли та за яких обставин він опинився у трофейній збірці шведських королів? Ю. Савчук припускає, що це сталося між 1648 і1654 роками. Ключем до таємниці датування пам'ятки він вважає гетьманське звання Б. Хмельницького, зазначене на ній. Верхня часова межа зумовлена переходом Б. Хмельницького під протекцію російського царя, що мало наслідком корекцію гетьманського титулу. Перші відомі дослідникам документи, що вийшли з гетьманської канцелярії, скріплюються його печаткою щойно з липня 1654 року.

Набагато складніше визначити нижню межу можливої появи гетьманського прапора. Ю. Савчук припускає, що опускатися нище хронологічної межі 1648 року не дозволяє дуже важлива деталь: вживання Б. Хмельницьким звання гетьмана. У літературі зустрічаються різні відомості щодо можливого надання його Б. Хмельницькому напередодні 1648 року. Офіційно він його набув у 1649 році. Документальне підтвердження про використання Хмельницьким звання гетьмана зафіксовані щойно з 1649 року. У 1648 році він ще підписує листа як старший Війська Запорозького. Отже, на думку доповідача, найвірогідніше, гетьманський прапор виготовлений у 1649 році. Щодо уточнення ймовірних обставин втрати прапора, Ю. Савчук припускає, що від початку Національно-визвольної війни і до смерти гетьмана чи не єдиною прикрою нагодою такої значної втрати могла стати катастрофа під Берестечком. Про маштаби трагедії побічно свідчить перелік речей, захоплених поляками у козацькому обозі.

Переможцям дісталося й кільканадцять прапорів, скринька з дипломатичним листуванням і навіть печатка Війська Запорізького. Ймовірно, що серед захоплених трофеїв міг бути залишений Б. Хмельницьким при від'їзді його прапор, шляхи якого з-під Берестечка назавжди розійшлися зі своїм господарем. Отже,

Прапор Богдана Хмельницького з музею в Стокгольмі.

прапор Б. Хмельницького потрапив до збірки трофеїв шведських королів „через другі руки“.

На думку Ю. Савчука, віднайдений у Стокгольмі прапор Б. Хмельницького ламає усталені десятиріччями погляди, яких дотримувалися дослідники середньовічної України, на запорозьку символіку як таку, що тривалий час була позбавлена власного ядра й переважно відображала васальну залежність.

Уже сам факт віднайдення цієї неоціненної реліквії української нації є надзвичайно промовистим знаком: етап стрімкої еволюції національної та державної свідомости, якими стали події Національно-визвольної війни українського народу, знайшов свій адекватний вияв у розвитку зовнішніх атрибутів влади козацької держави.

Після доповіді Ю.Савчук відповів на численні запитання присутніх. Дискусією керував Є.Федоренко, науковий секретар УВАН. Завершальне слово він надав проф. О. Біланюкові. Президент УВАН подякував доповідачеві за надзвичайно цікаву доповідь, відзначив винятковість його наукових здобутків у маловідомій галузі українського прапорництва і побажав подальших успіхів. Виявом підтримки наукових досліджень Ю. Савчука було надання йому стипендії УВАН.

Тамара Скрипка

Вислідиконкурсів НТШ-А 2002 на написання монографій з історії України

На прохання нагороджених авторів, не подаємо їхніх прізвищ.

Задля підтримки української історичної науки, Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці провело 2002 року два конкурси ім. Михайла Грушевського (колишнього президента НТШ) на написання наукових монографій, присвячених двом темам: 1) Наслідки Переяславської угоди 1654 р. і 2) Іван Мазепа як будівничий української культури. Для п'ятьох найкращих проєктів на кожну з цих тем призначено дослідні ґранти по 5000 дол., разом десять таких нагород.

Зацікавлені взяти участь в конкурсі мали подати точний опис запроєктованої праці, а також рекомендаційні листи від двох фахівців. Кожна монографія повинна бути вислідом довшого наукового дослідження й дотепер ніде не друкованою.

Надійшло 14 проєктів на першу тему і 13 на другу. Всебічно проаналізувавши надіслані на конкурс проєкти, жюрі з 4 рецензентів вирішило надати такі грошові нагороди:

1) Про наслідки Переяславської угоди 1654 р. По 5000 дол. для п'ятьох індивідуальних авторів на написання монографій п. з.:

а) „Переяслав 1654 року й московські стратегії 'заковтування' України".

б) „Україна – Росія: до і після Переяслава. Проєкти, реалії, рефлексії".

в) Двері до Европи чи хвіртка до Азії: наслідки Переяславської угоди".

г) „Переяславська угода 1654 р. і її наслідки. Українська історіографічна та суспільно-політична рефлексія".

ґ) „Українська держава у міжнародних відносинах від Переяславської угоди 1654 р. до Конституції 1710 р.".

Та один збірний ґрант на 5000 дол. для групи науковців з України, Канади та Польщі на монографію п. з. „Переяславська рада 1654 року". Крім цих, надано ще 8 нагород по 200 дол. іншим науковцям на менші проєкти.

Усі згадані ґранти фінансуємо з Фонду ім. Івана та Єлисавети Хлопецьких.

2) Іван Мазепа як будівничий української культури. Ухвалено ґранти по 5000 дол. для написання таких монографій:

а) „Іван Мазепа як будівничий української культури".

б) „Іван Мазепа в контексті доби високого бароко: Літературно-політичний есей".

в) „Українське православ'я і дипломатія Івана Мазепи: утвердження національних інтересів на східньоевропейських територіях".

Крім цих, надано ще 4 нагороди по 500 дол. для інших науковців за написання статтей.

Усі ґранти на тему Івана Мазепи фінансуємо з Фонду ім. Наталії Данильченко.

Проєкти, надіслані на обидва конкурси, ґрунтовно простудіювало та оцінило жюрі з 3-4 рецензентів. Нагороджені науковці походять з різних міст України: Києва, Чернігова, Черкас, Харкова, Луцька, Дніпропетровська та Кам'янець-Подільського.

Описана тут програма ґрантів праці з історії України – це тільки черговий етап у сталій підтримці зі сторони НТШ-А україністики в Україні. Наприклад, восени 2001 р. НТШ-А надало 5 нагород по 5000 дол. на монографії про українську мову. НТШ-А постійно спонзорує різні мовні видання НТШ в Україні та видання Інституту української мови НАН України.

Управа НТШ в Америці

Колядники 5-го Відділу ООЛ

ІРВІНҐТОН, Н. Дж. – Члени 5-го Відділу Організації оборони Лемківщини в Ірвінґтоні, Нью-Джерзі, як щороку, в часі Різдвяних свят і Нового 2003 року ходили колядувати. Фонди з коляди призначені на Пресовий фонд журналу „Лемківщина". На фото: група колядників (зліва): Теодор Пиж, Михайло Ціок, Дмитро Пелеш, Віра Сенюк, Іван Сорока в хаті Войтовичів.

Пам'яті о. Веренфріда ван Страатена

17 січня 2003 року Церква Христова святкувала дев'яностолітній ювілей „утішителя незліченної кількости скорботних людей" о. Веренфріда ван Страатена. А вже 31 січня світ облетіла сумна звістка про те, що о. Веренфрід помер. Померла людина, яка своєю щирістю, енергійністю, мовою, переконаннями, вірою та ентузіязмом робила багатих боржниками тих, хто не має нічого.

Народився о. Веренфрід ван Страатен у 1913 році в Мійдрехті (Голяндія), вивчав клясичну філологію, а в 1934 році вступив до флямандського монастиря Отців-Премонстратензіянів, в місті Тонжерльо. У 1947 році, в час післявоєнного хаосу, страхіття якого неможливо описати, отець Веренфрід став допомагати бідним, знедоленим, переслідуваним. Він заснував організацію „Церква в потребі", яка займалася допомогою священикам Сходу, а з 1984 року стала загальноцерковним громадським об'єднанням папського права. Завдяки своїм проповідям отець збирав значні матеріяльні засоби, які допомагали подолати нужду багатьом людям: з Африки, Азії, із-за „залізної завіси" – з усіх-усюд до нього доходив клич про допомогу.

„Суть мого покликання, – писав о. Веренфрід у вступі до своєї книжки „Де Бог плаче", – це не роздавання сала німецьким вигнанцям, не купівля транспортних засобів для „священиків з наплечниками", не трансляція радіопрограм з метою релігійного просвітництва в Латинській Америці, не видавання книжок для переслідуваних католиків, що жили за „залізною завісою", не впорядкування шкільних капличок у В'єтнамі, і навіть не пересилання дарунків „заручникам Сибіру". Суть мого покликання полягає в тому, що там, де плаче Господь, я маю витирати Його сльози".

Похорон о. Веренфріда ван Страатена відбувся 7 лютого. У храмі м. Лімбурґа Архиєрейську Божественну Літургію відслужив Кардинал Кастріон Гойос. Отця Веренфріда поховано в містечку Кенікштайні, поблизу Франкфурту. Перед захороненням тіла покійного відслужено коротке заупокійне Богослуження. На знак особливої вдячности за постійну увагу до потреб Української Греко-Католицької Церкви, як за часи підпілля, так і в наші дні, о. д-р Іван Дацько відслужив Панахиду за упокій душі о. Веренфріда українською мовою.

о. Ігор Яців
м. Львів

Періодику передплатили земляки з Америки

275 українських періодичних видань передплачено для читачів завдяки Комітетові допомоги Україні – приятелів РУХу з Нюарку, Н. Дж., Якщо вдатися до статистики, то за числом передплатників видання мають такий порядок – „Українська газета", „Березіль", „Кур'єр Кривбасу", „Літературна Україна", „Дивослово", „Українське слово", „Урок української", „Освіта", „Рідна школа", „Слово і час", „Слобідський край", „Світ дитини", „Наша віра" та „Жива вода". Їх отримують загальноосвітні заклади у Симферополі та Севастополі, катедри українознавства вищих навчальних закладів, літературний музей у Харкові, „Просвіта" в Северодонецьку на Луганщині, школа ім. Є. Маланюка на Кіровоградщині, перша міська гімназія у Черкасах, Український національний ліцей у Львові та багатьох інших.

Наші співвітчизники на американському континенті намагаються зібрати кошти на підтримку українського слова. А ми ще подекуди бережемо російську мову в побуті і на подвір'ї, в громадському транспорті і на пошті, у Верховній Раді і в державних установах, бо ж боїмося, щоб не запримітили, що ми північного сусіда не шануємо. Прикро.

Тож хочу подякувати комітетові допомоги Україні за подарунок для наших земляків саме на сторінках часопису „Свобода".

Іван Пасемко,
член Міжнародної науково-координаційної ради з проблем українознавства, Київ

Від редакції: Ми з приємністю вміщуємо слова подяки з України, але й висловлюємо здивування, що серед перелічених видань немає „Свободи".

УКРАЇНА І СВІТ

Партії „Народний Рух України" - 10 років

КИЇВ. – Першого лютого виповнилося десять років з часу реєстрації Міністерством юстиції партії Народний Рух України на чолі з Вячеславом Чорноволом. Рух був одним з будівників основ демократії в сучасній Україні. Згадаймо основні етапи цієї історії.

Навесні 1989 року Леонід Кравчук, тоді ще секретар ЦК Комуністичної партії України з ідеології, у теледискусіях з філософом Мирославом Поповичем, одним із засновників Народного Руху України, запекло доводив: „Не кажіть, що ви лише громадська організація! Ваш Рух неодмінно стане політичною партією! Ваш Рух боротиметься за владу!".

Пророцтво Л. Кравчука справдилося. Ба більше: парадоксальним чином недавній комуніст Л. Кравчук очолив втілення в життя головної мети рухівської програми, а саме унезалежнення України й побудови основ самостійної держави. І знову парадокс: Народний Рух став в опозицію до політики Президента Леоніда Кравчука. Щоб підтримати згодом його політичного суперника Леоніда Кучму, настрої котрого, якщо зважити на виборчу програму Леоніда Даниловича зразка 1994 року, були відчутно менш державницькими. І це не єдиний парадокс в історії Народного Руху України.

Яким чином громадська організація Народний Рух перетворилася на політичну партію?

Якщо подивитися на аналоги Народного Руху – на громадські об'єднання у так званих „національних республіках" СРСР, які мали на меті еволюційне перетворення цих республік на незалежні демократичні держави, то Рух мав припинити своє існування одразу після 1991 року. Адже Україна здобула незалежність.

Якийсь час здавалося, що так і буде – влітку 1992 року рухівські лави розкололися на кілька таборів: хтось був за Л. Кравчука, хтось – проти, хтось вважав необхідною нову національну революцію, а хтось схилявся до входження в щойно постале політичне об'єднання „Нова Україна". Багато хто вважав потрібним перетворення Руху на свого роду парасольково організацію, котра б об'єднувала всі національно-демократичні партії. Але сталося те, що сталося. Енерґія Вячеслава Чорновола і його команди зумовили збереження Народного Руху, але вже не як громадської організації з колективним членством, а як організованої політичної партії.

Після обрання Президентом України Леоніда Кучми Народний Рух України підтримав низку його кроків із ринкової трансформації економіки, але щодо інших дій нового глави держави заявив свою „конструктивну опозицію". І це мало свій сенс. Зважмо, що тоді, практично одночасно, до влади у Білорусі прийшов Олександер Лукашенко – під тими ж гаслами, що і Леонід Кучма. Білоруські націонал-демократи стали у різку опозицію до О. Лукашенка; Чорноволівський Рух став „конструктивною" опозицією. Наслідки: Україна досі не вступила у союзні стосунки із Росією; Конституція України, порівняно із Конституцією Білорусі, є взірцем демократії; українська мова і культура, попри всі проблеми, перебувають у значно вигіднішому стані; Україна офіційно проголосила курс на інтеґрацію до Европи, тоді як Білорусь – зовсім навпаки. І так далі.

Навряд чи це все здобутки виключно Руху. Але тяжко сказати, що було б тепер в Україні, якби Народний Рух у середині 90-их років став на різко антипрезидентську позицію.

Парляментські вибори 1998 року стали новим поворотом у долі Народного Руху. Він пішов на них самостійно, під тими ж гаслами конструктивної опозиції, хоча від інших національно-демократичних сил були пропозиції створити широкий міжпартійний альянс на радикальніших ідейних засадах. Результат: хоча всі національно-демократичні й близькі до них партії та бльоки разом взяли близько 20 відсотків голосів виборців, у Верховній Раді опинився тільки Народний Рух, за який проголосувало менше половини прихильників націонал-демократії.

Відтак усередині самого Руху розгорнулася дискусія, чи мало рацію партійне керівництво, відмовившись від створення міжпартійного альянсу; до цього додалася незрозуміла досі гра навколо висування кандидата від Руху на президентських виборах 1999 року. Наслідок: розкол Народного Руху на „удовенківців" і „костенківців" та трагічна загибель Вячеслава Чорновола за досі остаточно нез'ясованих обставин.

Що ж сталося потім? Стала фактом широка коаліція національно-демократичних сил у вигляді бльоку „Наша Україна", куди увійшли обидва Рухи. Помітною є ідейна близькість цього бльоку з Бльоком Юлії Тимошенко. Саме ці політичні сили є наразі основними гравцями у національно-демократичному і, ширше, проевропейському сеґменті українського політикуму.

Після нещодавнього перетворення Українського Народного Руху Юрія Костенка на Українську народну партію знову лишився один-єдиний Народний Рух. Котрий, за оцінками соціологів, не має жодного шансу самостійно пройти до Верховної Ради.

Чи закінчилася історія Руху як вагомої політичної сили – відповіді наразі немає.

Сергій Грабовський,
Радіо „Свобода"

Оксана Білозір будує нову Україну

ІСТ-ГАНОВЕР, Н, Дж. – З ініціятиви Ньюджерзійського відділу УККА та за фінансової підтримки кредитівки з Пасейку 10 лютого в готелі „Рамада" відбулась зустріч громадськости з депутатом Верховної Ради (фракція „Наша Україна"), Народною артисткою України Оксаною Білозір. Гостю представив голова управи УККА в Нью Джерзі Іван Буртик, який провадив імпрезою.

Оксана Білозір розповіла про підсумки останніх виборів до Верховної Ради і діяльність в парляменті фракції „Наша Україна", зокрема повідомила про прийняття до першого читання проєкту закону про закордонного українця, висловила впевненість, що на наступних виборах Президента України переможе Віктор Ющенко.

Опісля Оксана Білозір відповіла на запитання присутніх, яких цікавили причини чисельного зменшення фракції після виборів, її ставлення до Леоніда Кучми, Віктора Януковича, вчинок Миколи Мельниченка, розвиток взаємин з Росією, питання особистої безпеки В. Ющенка, проблеми української мови та мистецтва.

Щодо причин виходу окремих депутатів з фракції „Наша Україна" О. Білозір зауважила, що у Христа було тільки 12 учнів, та й то один з них зрадив, то чи треба дивуватися, що 19-20 осіб з фракції спокусилися заманливими обіцянками або злякалися загрози для їхнього підприємництва і відійшли? „І можливо, ще зрадять", – сказала гостя.

Петрусь і Ліліяна Худолії принесли Оксані Білозір подарунки від школи св. Івана Хрестителя.

Записи М. Мельниченка заслуговують на подивну оцінку, але позитивним є те, що вони показали справжнє обличчя нинішньої влади, сказала О. Білозір. Тепер „Наша Україна" намагається показати різницю між владою і народом, для чого Віктор Ющенко їздить і до Америки, і до Европи, щоб сказати, що Україна є зовсім іншою, але бруд з її життя треба виявити і вичистити.

Росія є найближчою сусідкою, сказала вона, тому її стратегічною метою є не відпускати Україну далеко від себе. Але Росії потрібна сильна і самодостатня Україна, своїх проблем Росія теж має достатньо, тому не буде займатися проблемами України. Фракція В. Ющенка прагне діялогу і стежить за розвитком подій. Останнім часом досягнуто позитивного рішення у взаєминах з Росією – позначення кордону.

Вона пікреслила, що „Наша Україна" толерантно ставиться до опозиції, але не підтримує її закликів до нагальної зміни президента, тому що нинішній президент є леґітимним, обраним усім народом і має працювати до закінчення конституційного терміну. О. Білозір утрималася від прогнозу, чи буде Л. Кучма на цій посаді до кінця каденції, оскільки це залежить від розвитку ситуації. Наступні вибори мають бути чесними, прозорими і дати Україні гідного її президента.

Зустрічі В. Ющенка з державними особами у Вашінґтоні – це великий проґрес для України. На запитання про особисту безпеку В. Ющенка гостя відповіла, що він не любить супроводу охоронців, а Господь береже його для України. Віктор Ющенко, сказала О. Білозір, це тонка і глибока натура, він любить малювати, сам кує, недавно витесав великого хреста і встановив на пагорбі.

При голосуванні за В. Януковича „Наша Україна" утрималася і тепер співпрацює з урядом тільки у соціяльних питаннях.

Оксана Білозір закликала закордонних українців допомагати у зміцненні в своїх державах позитивного уявлення про Україну, тому що у світі частіше поширюються переважно кепські вістки з України, які шкодять молодій державі. Оплесками зустріли присутні заяви Оксани Білозір про те, що немає альтернативи українській мові як державній мові України, а також про передчасність розмов про подвійне громадянство в Україні, яке може обернутися шкодою для неї. Певну увагу було присвячено обговоренню проблем українського мистецтва і становища мистців.

Валентина Войцеховська прочитала вірш про Україну. Учні школи св. Івана Хрестителя в Нюарку подарували гості лазерні записи свого різдвяного співу, предмети одягу і попросили розповісти в Україні, що є така школа, є церква, є можливість приїздити і селитися довкола неї в Нюарку. Також теплий одяг з фірмовими написами подарував гостям з України директор кредитівки в Пасейку Ярослав Федун.

На закінчення зустрічі присутні заспівали многоліття Оксані Білозір і гимн України.

Левко Хмельковський

Табори української мови

В той час, коли вороги українського народу намагаються затвердити російську мову другою державною в Україні, а мільйони українських дітей східніх і південних областей та Криму вчаться російською мовою, Українська світова спілка професійних вчителів (УССПУ), яка має в Україні 250 осередків, намагається відвернути цю трагедію українського народу.

Одним з чинників такої праці є табори української мови. У 2001 році було організовано п'ять таких таборів, в яких брали участь діти з Донбасу, Криму та Румунії. Двотижневі виховні табори відбулися у Львові, Тернополі, Коломиї, Івано-Франківську і Кам'янці-Подільському. У 2002 році було вже десять таких таборів. Крім згаданих міст, було долучено Луцьк і Рівне. На табір української мови прибули також діти з Кубані, Молдови, Польщі, Білорусі. Всі таборовики стали членами гуртків плекання української мови (ГПУМ) і склали обіцянку на вірність українській мові. ГПУМ вже начислює тисячі членів в Україні.

Учасники таборів так відгукнулися про них (не змінюємо мови оригіналу): *„Дякую за те, що ви надали мені можливість краще овладіти українською мовою"*, – **Олександер Борденюк** з Молдови. *„Мені дуже сподобались ті люди, які нас прийняли так тепло і ласкаво. Я давно хотіла вивчити українську мову і завдяки вам, цьому таборові і його робітникам я можу це зробити"*, – **Федорук Оля**, теж з Молдови. *„Ми дуже вдячні вам, що ви надали нам можливість краще пізнати українську мову, звичаї, пісні"*, – **козачата з Краснодару** (Кубань). *„Нас обучалі украінскому языку. Нас пріналі очєнь хорошо. Я благодарю тєх, кто мєня учіл. Я не хочу уєзжать з України"*, – **Світлана Кузьміна** з Краснодару. *„Для нашого колектіва білі провєдєни урокі украінской мови. Наш народ розмовлял і будєт розмовлять украінскою мовою і почітать традиції України"*, – **Лена Мигулаєва** з Краснодару. *„Львів – це шматок щастя для нас. Люди розмовляють українською мовою. Львів став нашим містом"*, – **Марія Шевченко** з Донецька. *„Кажуть, що бувають такі переломні моменти в житті, що повністю його змінюють. Такою подією для мене був Львів. По-іншому дивлюсь на світ, на людей, на українську мову, на історію нашого народу"*, – **Маша Самсонова** з Донецька. *„Я вам дуже вдячна за те, що ви дали нам змогу відвідати Івано-Франківськ і поглибити знання української мови та культури"*, – **Аня Морозова** з Севастополя. Про табори української мови і їх значення писали газети в Луцьку, Львові, Донецьку, Краснодарі, Симферополі.

Учасники табору української мови з Донецька у Львові.

УССПУ вже заплянувала спровадження до таборів українських дітей зі східньої і західної громад, які втратили свою рідну мову, щоб вони доторкнулися до рідної землі предків.

Просимо допомагати морально і матеріяльно нашій громаді, пишучи листи на адресу: UWAPE (Attn.: Z. Kwit), 804 N. Woodstock St., Philadelphia, PA 19130.

Ми вдячні деяким кредитівкам і установам, які допомогли у проведенні таборів, а також тим особам, що самі оплатили поодинокі табори, пожертвувавши по півтори тисячі долярів на один табір. Не можемо оминути подякою наших газет, які щиро, з почуттям відповідальности і зрозумінням, ставляться до цієї справи і поміщують вістки про працю УССПУ і під її опікою – ГПУМ.

Зіновій Квіт,
Філядельфія

„Філософія...

(Закінчення зі стор. 5)

як центр, що зводить воєдино думку, волю та віру. У „Слові про Закон і Благодать" перший Київський Митрополит Іларіон пише, що коли Князь Володимир задумав увести Християнство на Русі, у нього в серці „засіяв розум". У філософії Юркевича, однак, поняття „серця" виступає центральною ідеєю, яку він аналізує в праці „Серце та його значення в духовному житті людини, за вченням Слова Божого". В цій праці він представляє досить своєрідну філософсько-антропологічну концепцію про серце як основу фізичного та духовного життя людини. При цьому він запропонував досить незвичайний на той час підхід до розгляду людини як конкретної індивідуальности. Підхід, який не був сприйнятий його сучасниками і не підходив ні до матеріялістичної, ні до ідеалістичної антропологічної теорії.

„Серце", за Юркевичем, – основа неповторности та унікальности людини в світі, тоді, коли розум виявляє лише загальне в діяльності людини. „У серці людини лежить джерело тих явищ, які закарбовані особливостями, що не випливають з жодного загального поняття чи закону". У концепції Юркевича, розум, „голова" керує, плянує, диригує, а серце творить. Як і в Сковороди, так і в Юркевича, серце – сфера духовного життя людини. Поняття серця багатозначне, але перш за все, серце – це духовний стан людини, її душа. В його понятті, душа – „серце" людини затримує, як цінність, все те своє власне, що є важливим для „серця". Це власне і визначає світогляд людини, її особистість, індивідуальність і неповторність у світі.

„Серце" в філософії Юркевича є цілісний світ людини, в нього входять не тільки моральні переживання, почуття, але й акти пізнання, тільки не взяті як процес логічного, розсудкового мислення, а як акти „об'яви істини, що виникають безпосередньо і раптово". Може саме від цього походить наше українське „розуміння і пізнавання серцем".

Філософське вчення П. Юркевича, власне українська „філософія серця" мала великий вплив на російську філософію. Тут слушно навести цікавий факт з біографії П. Юркевича, українця з походження (народився на Полтавщині). Після закінчення Переяславської духовної семинарії вступив до Київської академії, яку закінчив з відзначенням, і залишився її викладачем. В 1850 році в університетах Російської Імперії було заборонено вивчення філософії, оскільки, як стверджував царський міністер тих часів Ширінський-Шахматов, „користь від філософії не доведена, а шкода від неї можлива". Коли після десятилітньої перерви у Московському університеті було відкрито катедру філософії, саме Юркевичу було запропоновано завідування цією катедрою. Як слушно зазважив російський вчений Г. Шпет, лише Юркевич був єдиним на всю Російську Імперію професором, філософськи досить підготовленим, щоб зайняти без попереднього закордонного відрядження університетську катедру в Москві. П. Юркевич успішно працював на катедрі, а в 1861 році і до смерти був деканом історико-філологічного факультету Московського університету.

Відомого російського філософа В. Соловйова вважають продовжувачем філософського вчення П. Юркевича. Як пише Оксана Забужко, „... Юркевич – чи, коли завгодно, Сковорода через Юркевича – породив В. Соловйова, а відтак і весь клясичний російський ідеалізм кінця 19-го – поч. 20-го століття'", і далі „...в Росії з Юркевича, мов Афіна з голови Зевса, виходить ціла філософська культура". Отож у постаті Юркевича маємо українського філософа, якого росіяни вважають видатним представником російської культури, так як М. Гоголя уважають видатним російським письменником. „Філософія серця", отже, мала вплив не тільки на національну духовну культуру України, але на загально-европейський культурний процес.

Дослідники української культури, вказуючи на емоційно-чуттєвий характер і „кордоцентричність", підкреслюють, що „філософія серця" не придає належного значення раціонально-вольовим компонентам у виявах національного характеру, так потрібних в сьогоднішному світі. Можна порізному ставитися до цієї філософії – сприймати її чи ні, критикувати, заперечувати, не погоджуватися, але незаперечним є те, що її не можна іґнорувати. По-перше, ця філософія увійшла в духовну культуру України як своєрідний світогляд, що відображає морально-етичні цінності української нації, зв'язок і гармонійне співіснування людини з природою. По-друге, „філософія серця" є філософським обгрунтуванням української ментальности, „кордоцентризму", який є виразом української емоціональности. І нарешті, вона є своєрідною етичною концепцією, яка представляє національну традицію українського способу мислення і менталітету.

Взірець називається: *Вацлав Гавел*

Зі щирим сумом чехи провели на відпочинок – оце вже направду заслужений! – свого президента Вацлава Гавела. Народ його так любив, що коли б конституція країни дозволила, залишив би до смерти в цьому високому кріслі. Просто завидки беруть: ну чому це у чехів можливе, а в нас – ні? Здається ж, і вони, і ми – такі самі слов'яни... То чому ж чехи довірили державне кермо дисидентові, драматургові-філософові, а українці і першим, і другим президентом обрали недавніх чільних „комуняків" – перший боровся з вільним словом і вільною думкою, а для другого українська справа взагалі є байдужою і чужою? А тим часом наші політв'язні писали не гірші твори, ніж Гавел...

Років з десять я збирав великі і маленькі інтерв'ю, які давав В. Гавел різним газетам і журналам. Якщо їх з'єднати в єдиний текст, то з нього постає не тільки і не стільки політичний, скільки психологічний портрет цього великого чеха, його світогляд, моральні переконання і принципи. Сподіваюся, уривки з цих інтерв'ю виявляться цікавими для багатьох читачів.

В. Гавел називав комуністичний світ „світом, в якому зупинився час". І в посткомуністичному світі час ще не йде, а повзе – з огляду на те, що свобода ще далеко не для кожної людини стала самоцінністю.

В. Гавел: *„Через цю, незвичну для нас, свободу ми так довго перебуваємо в стані перманентного шоку. Я був ув'язнений кілька разів. Там кожен день життя розпланований до дрібниць. Нема найменшого простору, ні однієї хвилини для власних рішень. Якщо протягом довгого періоду сидіти у в'язниці, до цього можна звикнути. І коли раптом виходиш на волю, то довгожданий момент свободи несподівано для тебе самого починає шокувати. Від ранку до вечора доводиться самостійно приймати рішення. Зранку – які одягнути штани, їхати підземкою чи автом, чи іти пішки. Тисячі дрібних рішень, від яких починає боліти голова, тому що вона відвикла вирішувати. На мою думку, всі суспільства, які звільнилися від тоталітарної ситеми, перебувають саме в такому стані...".*

Один з кореспондентів хотів довідатися, чи В. Гавел розрізняє в комунізмі „гуманну ідею" і „невдале втілення".

Ця відповідь дуже повчальна для української лівизни, яка все що дурить людям голови „доброю ідеєю": *„Ідея від самого початку була помилковою, і я знаходжу тут приреченість певного способу людського мислення. Це тип мислення гордовитої людини, котра вважає, що її дух розумніший, ніж саме життя. Розумніший, ніж закони природи, ніж всесвіт, тайна, таємничий код існування, і що людський розум – це найвища форма організації матерії. Ця людина тоді вимислює проєкт прекрасного світу – раю на землі. Проте життя вносить у той проєкт нові ознаки, і це неодмінно приводить до тоталітарної системи: все, що протиставляється проєктові, негайно придушується. І так виходить, що біля джерел стоїть ідея раю, а наприкінці – концентраційні табори...".*

Чи не в кожній розмові з В. Гавелом журналісти порушували тему моральности в політиці, взаємин між державою і громадянами у здоровому громадянському суспільстві, про те, хто кому має служити – держава людям чи люди державі.

Відповідь така: *„Влада – це необхідність будь-якого суспільного ладу. Я ніколи не боровся проти її існування, проте вважаю, що влада повинна служити суспільству, а не навпаки. Я розумію державу як фірму для надання послуг, а державну владу і політику – як сервіс для громадян і службу для потреб суспільства, а не як самоціль...".*

Що державний діяч повинен враховувати, аби його політика вела до оздоровлення не просто загалом взятого народу, але й кожної людської особистости? Відповідь:

„Відновлення людської особистости є можливим лише в тому випадку, коли особа не стоїть на вершині творіння і не стає повелителем усього сущого. Тому мені не подобається вислів „навколишнє середовище", який означає поділ світу на розумних і досконалих людей, і на щось довкола них. Адже люди зможуть врятувати довкілля тільки в тому разі, коли сприйматимуть його як частину однієї системи, часткою якої, в свою чергу, є вони самі...".

Про „конфлікт між поколіннями": *„Вважаю неправильним – констатувати, що молоді люди є недосвідченими і ми не повинні до них прислухатися. Так, багато молодих людей схильні спрощувати деякі речі, але вони все ж відчувають своєрідну, інколи безмежну відповідальність за світ. Вони легко піддаються дешевим рецептам і хибним вказівкам, та все ж не можна втрачати віри в те, що юнацька етика є такою, що може вплинути на суспільну свідомість – у позитивному значенні цього слова, у значенні віри в наше майбутнє...".*

Певна річ, розмови з В. Гавелом не могли обминути одне з найтяжчих питань нашого, та й кожного, часу: як людина повинна вести себе перед обставинами, котрих не годна змінити? Конкретне запитання стояло так: чому я повинен відповідати за озонову діру, яку не я зробив? В. Гавел відповідає:

„Мої критики не один раз казали, що я мрійник, романтик, котрий уявив собі, ніби може врятувати світ. Ні, врятувати світ я не зможу. І ви його не врятуєте. Навіть коли б ви і я мали фабрику для речовин, які спричиняють озонові діри, і якби ми зупинили це підприємство, то не врятували б людства. Цим я хочу сказати, що ми навіть усі разом не врятуємо цивілізацію, але всі ми повинні поводити себе так, ніби ми спроможні її врятувати...".

Але що неможливе для людей, те можливе для Бога – хіба не так? З цього погляду чи не буде рятівним об'єднання всіх релігій заради порятунку життя на нашій трагічній і такій беззахисній планеті?

В. Гавел: *„Я не вірю, що якась з теперішних релігій, як сума догм, молитов, правил літурґії, врятує цивілізацію. Всі релігії важливі, оскільки ми вступаємо в світ мультикультури. Кожна з них повинна жити своїм власним життям і поважати життя інших, але жодна нас не врятує. Ви знаєте відомий вислів Гайдеґера: 'Тепер нас може врятувати один лише Бог'. Я теж переконаний, що тепер нас може врятувати один лише Бог, але це не буде Бог нинішніх релігій. Це не може бути Бог, якого обмежено якоюсь конкретною доктриною. Це буде особливий Бог-універсал, котрого не можна собі повністю уявити. І водночас Він буде в кожному з нас – Бог, який встає за п'ять хвилин раніше, ніж ми, будиться до того, як будимося ми, і потім весь час залишається з нами...".*

Співрозмовники В. Гавела не раз звертали увагу на самий характер його відповідей – вони ясні, певні, тверді. Невже президент ніколи не зазнавав сумнівів?

Відповідь несподівана: *„Однією з моїх якостей є постійний самосумнів. Я навіть помічаю за собою виразне відчуття, що я постійно повинен боротися за право жити на цій землі, що я знову і знову повинен заслужити дар життя, і я постійно сумніваюся в собі. Якщо я роблю що-небудь неправильно, то впадаю в депресію, а це зовсім не личить політикові чи державному діячеві. Проте я маю й протилежну рису: я ніколи не здаюся, а роблю спроби знову й знову перетворити цей сумнів на виклик – іти вперед, зробити краще...".*

А ось якою В. Гавел бачив різницю між часом свого дитинства і кінцем XX сторіччя: *„Дитинство я провів у світі маленьких, замкнутих у собі спільнот. Люди на вулиці знали одні одних, вони знали продавців в усіх крамницях. Усе було сплетене в мережу особистих стосунків, і світ творився зі складної структури тисяч маленьких мікросвітів, кожен з яких мав свій власний мікроклімат, свою власну неповторну атмосферу. Сьогодні ж здається, що цей світ, складений з багатьох людських мікросвітів, назавжди втрачено. Світ стає скрізь однаковим, стає анонімним під тиском економічної інтеґрації, тотальної реклями, комерціоналізованого виробництва і дозвілля. Я побажав би собі, щоб знову могли воскреснути ті людські мікросвіти. Щоб воскреснув світ, у якому людей не можна переплутати між собою, який не скотився до мільйонів телеглядачів, що дивляться той самий серіял, а де кожен має свій власний досвід, стиль, свої цілком приватні особисті зв'язки. Звичайно, ми не досягнемо цього шляхом заборони телереклями чи діяльности міжнародних нафтових концернів. Я не належу до категорії людей, котрі воліють зруйнувати нинішній проґрес заради того, щоб повернутися до старих добрих часів. Ні, ми повинні на ґрунті нинішньої цивілізації досягнути ренесансу людської індивідуальности, неповторности людського оточення, індивідуальности клімату між людьми в усіх мільйонах цих мікросвітів...".*

Нарешті – як він ставиться до смерти і як це ставлення впливає на його щоденне життя?

Відповідь: *„Смерть – це не лише якась точка відліку кінця життя. Смерть завжди присутня у всьому нашому житті. І я думаю, що усвідомлення смерти є одним з двигунів нашого життя. До того, я ще й дивак, бо думаю, що ми не вмираємо цілком. І не певний, що після смерти потраплю до раю чи до пекла. Радше сумніваюся у цьому, але вірю, хоч і не можу собі цілком пояснити, звідки у мене така віра, що мені потім буде надано якогось іншого, особливого вигляду. Мені здається, що я буду існувати як якась вища структура духу, яка була вже до смерти. Вона була і не може безслідно зникнути. Вона буде існувати навіть тоді, коли про мене забуде остання людина...".*

Мабуть, не всі ці думки збігаються з нашими – ні щодо життя, ні щодо смерти, ні щодо релігії і Бога, адже кожен з нас сам по собі є самобутньою і неповторною відповіддю на все це, і відповісти ніхто ні за кого не може. Але як хочеться, щоб подібну глибину розуму і душі, з подібною відвертістю виказували державні провідники України, щоб з такою самою відповідальністю, як він, справді історичний президент Чехії Вацлав Гавел, ставилися до дару життя – і свого, і життя кожної людини в країні.

Петро Часто

УКУ та ЛНУ ім. Івана Франка співпрацюватимуть

ЛЬВІВ. – 24 січня у Дзеркальному залі Львівського національного університету ім. Івана Франка відбулося підписання угоди про співпрацю між Українським Католицьким університетом і Львівським Національним університетом ім. Івана Франка.

Угоду підписали ректори університетів: д-р о. Борис Ґудзяк і проф. Іван Вакарчук. На церемонії підписання був присутній Веховний Архиєпископ УГКЦ Любомир кардинал Гузар, Великий канцлер Українського Католицького університету.

Ця угода є прикладом плідної співпраці, яку слід протиставляти конфліктам, подітам та нездоровому суперництву. Згідно з цим документом, в найближчі роки сторони зосереджуватимуть свої спільні зусилля на таких конкретних проєктах: розвиток програм міжінституційних індивідуальних гуманітарних студій (МІГУС) на базі історичного та філософського факультетів Львівського Національного університету імені Івана Франка та філософсько-богословського і гуманітарного факультетів Українського Католицького університету, а також у співпраці з Варшавським університетом та Академією „Artes Liberales"; запровадити вишкіл і перевишкіл викладачів християнської етики на базі філософського факультету Львівського Національного університету імені Івана Франка та Катехитично-педагогічного інституту Українського Католицького університету; видання серії підручників гуманітарного напрямку; проведення спільних семінарів з філософії науки, переклад та видання підручників, монографій з філософії науки; заснування та видання спільного культурологічного журналу.

о. Ігор Яців

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

„Сизокрилі" – незмінні у своїй досконалості

Керівник ансамблю „Сизокрилі" Рома Прийма-Богачевська і заступник артистичного директора Андрій Цибик приймають заслужене захоплення публіки.

НЬЮ-ЙОРК. – 31 січня престижева заля „Тавн Голл" була виповнена по вінця публікою – симпатиками відомої танцювальної групи „Сизокрилі". Варто зазначити, що публіка була не виключно українська, у залі було багато глядачів чисто американського походження. Це вказує на добру славу, що її здобула українська танцювальна група під керівництвом Роми Прийми-Богачевської.

Глядачі приймали з ентузіязмом кожний танець, виконуваний, як завжди, з високою майстерністю та самовідданістю. Зокрема зі справжнім захопленням вітали кожний новий виступ молодих танцюристів, особливо акробатичні герці молодих хлопців.

Гучними оплесками глядачі запросили на сцену довголітню учительку та провідницю групи „Сизокрилих" Рому Прийму-Богачевську, для якої цей вийнятково вдалий вечір дав доказ, що „її" група залишається неперевершеною. Захоплена публіка не вгавала з оплесками, які часом навіть супроводжували музику.

Разом зі Р. Приймою-Богачевською вийшов на сцену також Джордж Томов, що є президентом товариства, яке влаштовує народні фестивалі. Саме він організував виступ „Сизокрилих" вранці цього ж самого дня для учнів школи з Нью-Йорку, у якому взяли понад 1,600 дітей. Перед виступом „Сизокрилих" вони почули розповідь про Україну, її нарід, народні звичаї.

Не менш, однак, ентузіястично прийняла публіка участь у вечорі українського музичного народного ансамблю „Черес" під керівництвом Андрія Мілявського.

Викликали захоплення народні інструменти, що їх особливо багато уживав керівник ансамблю А. Мілявський, зокрема гуцульські „дримби", флейти та цимбали.

Слухачі віддали заслужену шану „Чересу", хоча програма цього музичного ансамблю була дещо завеликою порівняно з програмою „Сизокрилих".

О. К.

Олег Чмир співатиме в Нюарку

НЮАРК, Н. Дж.– Одноактові опери „Сільська честь" П. Масіні і „Паяци" Р. Леонкавало покаже театр „New Jersey State Opera" в залі „New Jersey Performing Arts Center" 21 лютого, о 8-ій вечора, і 23 лютого, о 3-ій по полудні. До обох вистав запрошений відомій в українській спільноті баритон Олег Чмир. Артист народився у Львові, закінчив Львівську і Московську консерваторії, у 1984 році розпочав театральну кар'єру в операх Єкатеринбурґу, Львова і Вроцлава, виступав у Франції, Еспанії, Німеччині, Данії і Норвеґії, мав багато телевізійних і радіовистав. Олег Чмир відомий також як камерний виконавець клясичних творів. У 1994 році він виступав у численних театрах Америки, зокрема в „Карнеґі Гол" і „Меркін Гол" Нью-Йорку. Відтоді артист співає у США, викладає мистецтво співу в „County College of Morris in Randolph ". У 2000 році він показав концерт тисячоліття „Европейські вокальні мініятюри". У 2001 році випущено компакт-диск Олега Чмира і піяніста Володимра Винницького зі записом цього концерту, який прихильно зустріли любителі клясичного співу. Цей диск ще можна придбати, звернувшись телефоном: (973) 993-8090.

Минулого року Олег Чмир співав у багатьох країнах Европи,

Олег Чмир

брав участь в урочистому концерті до Дня незалежности України у Києві з Національною симфонічною оркестрою.

Охочі відвідати виставу в Нюарку за участи Олега Чмира можуть замовити квитки телефоном (973) 623-5775 або в Інтернеті: www.newjerseystateopera.org

Л.Х.

Олег Чмир співає на концерті до Дня незалежности України у серпні 2002 року в Києві.

Вшанують пам'ять Олеся Гончара

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма підписав розпорядження „Про відзначення 85-річчя від дня народження Олеся Гончара". Як повідомила 10 лютого прес-секретар глави держави Олена Громницька, цим документом утворено Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів, присвячених вшануванню пам'яті Олеся Гончара та затверджено його персональний склад. Відомий український письменник О.Гончар народився 3 квітня 1918 року в с. Суха на Полтавщині.

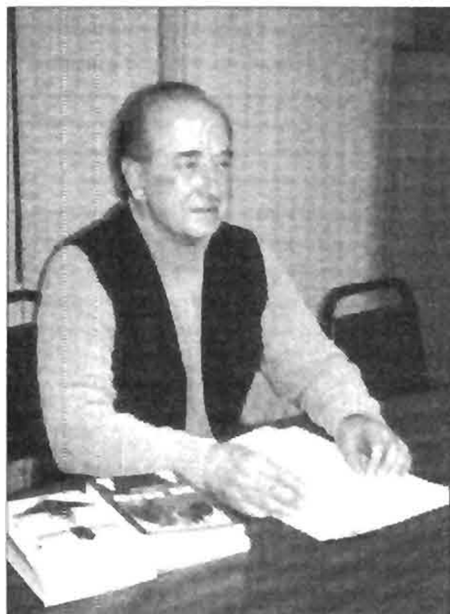
УНІАН

„Тріо Мареничів" отримали звання Народних артистів

КИЇВ. – 10 лютого оприлюднено повідомлення про те, що Президент України Леонід Кучма своїм Указом присвоїв почесні звання „Народний артист України" заслуженим артистам України, співакам відомого тріо Антоніні, Світлані та Валерію Мареничам. Цим відзначено їх вагомий особистий внесок у розвиток української пісенної спадщини та багаторічну плідну творчу діяльність.

УНІАН

Піонер „Ньюйоркської групи" невтомно працює

Ю. Тарнавський читає новелю „Мозок Леніна" на своєму авторському вечорі в НТШ-А в Нью-Йорку.

НЬЮ-ЙОРК. – Літературний вечір Юрія Тарнавського, що відбувся 25 січня у приміщенні НТШ-А, був для частини публіки новим відкриттям, а для іншої – продовженням довгих років знайомства з цікавою поетичною творчістю автора. Саме таким „відкриттям" була ця творчість для ведучого на вечорі, поета з „четвертої хвилі" Василя Махна – він назвав це у своєму слові „подією". Від нього ми довідалися, що він зустрівся з творчістю провідних членів „Ньюйоркської групи" Ю. Тарнавського і Б. Бойчука ще в Україні у 1991 році. У Ю. Тарнавського, на думку В. Махна, цікаве поєднання традицій і стилів української та світової літератури, яке відчувається у кожній із його збірок, яких досі появилося вже друком 19.

Декілька із найновіших – „Їх немає", „Не знаю", „6 х 0" були цього вечора експоновані автором та дещо саме із цих останніх творів Ю. Тарнавський сам читав, як і переклади поезій В. Цибулька.

Найцікавішим, однак, було читання письменником його найновішої новелі „Мозок Леніна", що саме опублікована у літературному журналі „Критика", в числі за листопад 2002. Це український варіянт англомовного оповідання зі збірки „Short Tails", „Короткі хвости", що появилася англійською мовою в 2002 році. Численна публіка привітала картини нової творчости Ю. Тарнавського щирими оплесками та признаннями за його вміле поєднання духу української та світової літератури.

Ю. Тарнавський – один із піонерів давньої „Ньюйоркської групи", яка своїм особливим стилем та змістом писань залишила незатертий слід в українській літературі. Згадуючи її постання та перші кроки на новому та незнаному шляху, яких довелося бути мовчазним свідком, хотіла б тільки побажати, щоб перо піонерів цієї літературно-мистецької групи ще довго не висихало.

О. Кузьмович

Чарівний голос Оксани Білозір

НЬЮ-ЙОРК. – На концерт Оксани Білозір, 8 лютого, у театрі „Міленіюм" на Брайтон-Біч у Бруклині, зійшлися українці з Нью-Йорку і найближчих околиць Нью-Джерзі. Виступ Оксана Білозір розпочала відомою піснею „Пшеничне перевесло", яка була візитною карткою леґендарного українського гурту „Ватра" під керівництвом Ігоря Білозора, відомого композитора та співака, який трагічно загинув у травні 2000 року. Власне, у першій частині концерту, присвяченій пам'яті Ігоря Білозора, виконувались його пісні.

Несподіванкою для глядачів стала поява на концерті народних депутатів України, керівника парляментської фракції „Наша Україна" Віктора Ющенка та Євгена Червоненка. Віктор Ющенко мав нагоду два рази виходити на сцену, щоб привітати усіх з Новим Роком та Різдвом Христовим і подякувати за чудовий вечір, на якому лунав чарівний голос Оксани Білозір. Він віддав належне популярності співачки, що допомогла його фракції отримати переконливу перемогу у минулих парляментських виборах.

Євген Червоненко також сказав теплі слова для публіки та Оксани Білозір, наголосивши на тому, що у фракції „Наша Україна" є три жінки – Слава Стецько, Лідія Григорович та Оксана Білозір. Співачка дуже допомогла у передвиборчих переговорах і, на його переконання, допоможе у майбутніх президентських виборах, які в першу чергу пов'язуються з іменем Віктора Ющенка. Є. Червоненко став на коліна перед О. Білозір, у такий спосіб демонструючи своє захоплення її талантом та людськими якостями. Публіка тепло вітала гостей з України і щиро прийняла нову програму Оксани Білозір, яка називається „Для тебе" і яку допомогли їй підготувати композитор і співак Віталій Сачок та розважальний балет „Фест".

Для багатьох присутніх пісні у виконанні Оксани Білозір – це повернення на батьківщину, відчуття зв'язку з рідною землею. Протягом двох з половиною годин слухачі мали можливість насолоджуватись чарівним голосом з України.

Світлана Махно

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Іван Сеньків. „Гуцульська спадщина" – праці з життя і творчости гуцулів. Цю ілюстровану монографію відомого етнографа, що в повоєнний час жив у Німеччині, можна назвати справжньою енциклопедією Гуцульщини. В книжці докладно висвітлюється походження українців Карпат – гуцулів та їхнього говору, особливості господарювання, народної архітектури, мистецтва, традиційних ремесел, звичаїв тощо. У кількох розділах розглядається відображення Гуцульщини в літературі та мистецтві. Подано біобібліографічні матеріяли про діячів та дослідників Гуцульщини. Видавництво „Українознавство", Київ, 1995 рік.

Карл Сандберґ. „Поезії" – переклад з англійської Ганни Черінь. Добірка поезій американського письменника Карла Сандберґа (1878 – 1967), популярного далеко поза межами США в українських перекладах дає уявлення про незвичний художній світ й ориґінальний стиль митця, одного з послідовників В. Вітмана. Видавництво „Економічна думка", Тернопіль, 2002 рік.

„Подаруй ми писаночку" – альбом репрезентує виставку дитячого малюнку, що відбулась в Івано-Франківську. Його мета – показати творчість дітей, які нині усвідомлюють себе маленькими громадянами великої держави, в тому числі і через перші в їхньому житті писанки, ознайомити загал з багатим фолкльорним та літературним матеріялом, заявити про писанкарство як про явище, через яке відбувається самоідентифікація української нації. Альбом, безперечно, буде цікавий для широкого кола читачів, дітей та дорослих.

Боднар Сергій, Сорока Петро. „Вивчення творчости Ганни Черінь у школі" – навчальний посібник містить методичні рекомендації для вчителів словесників і пропонує наукову аналізу творів письменниці Г. Черінь, авторки численних поетичних збірок, книг прози, гумору і публіцистичних есеїв. Посібник написано з врахуванням нових підходів до вивчення мистецтва слова. Тернопіль, 2002 року.

Микола Жулинський. „Духовна спрага по втраченій батьківщині" друге видання. На суд читача представлено дві статті відомого українського вченого М. Жулинського, в яких, незважаючи на зовнішню відмінність, виразно простежується потужна думка-ідея: повернення до замулених джерел національної ідеї, української державности, нашої історії та культури. Видавничий дім „КМ Академія" Київ, 2002 рік.

Петро Одарченко. „Українознавчі спостереження й фраґменти", статті, рецензії, спогади. До книги ввійшли статті й нариси про видатних українських письменників, науковців і громадсько-політичних діячів, наукові розвідки з фолкльору та етнографії, мовознавства, а також нотатки мемуарного характеру. Видавництво Отців-Василіян „Місіонер" Львів, 2002 рік.

Юрій Краснощок. „Ґільйотина для маршалів" – документальний детектив. Роман написаний в жанрі приватного журналістського розслідування, в якому автор намагається дати відповідь: що то були за „заколоти" і чому так багато пролив крови та поклав голів наш народ, ідучи до перемоги. Видавничий центр „ДрУк" 2000 року.

Роман Волчук. „Спомини" з передвоєнного Львова та воєнного Відня. У першій частині споминів від кінця 1920-их років до середини 1940-их років постають яскраві картини життя передвоєнної Галичини та воєнної Австрії, побачені спершу очима львівського школяра та гімназиста, а згодом – студента Львівської та Віденської Політехніки. Точність деталей і відвертість оцінок робить ці спомини дуже важливими. Книжка щедро ілюстрована фотознімками з архіву автора.

Редакційна колеґія. „Верховина" – літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 16 і 17. Вікторія, Кензас, 2002 рік.

Інтернет для читачів публічних бібліотек

КИЇВ. – Протягом останніх двох років у публічних бібліотеках України було відкрито 65 Інтернет-центрів за програмою Посольства США в Україні „Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP)". Ця програма має на меті допомогу публічним бібліотекам України у наданні інформаційних послуг населенню, підтримці вільного і відкритого обміну інформацією. Уряд США виділив понад 1 млн. долярів на відкриття у публічних бібліотеках Інтернет-центрів, безкоштовних для читачів. Відповідно до проєктів, кожна бібліотека отримала до 24 тисяч долярів на придбання техніки, програмного забезпечення, оплату послуг провайдера, навчання користувачів Інтернету. Проєкт розраховaний на два роки. Навчання персоналу бібліотек здійснюється на базі Державної академії керівних кадрів культури та мистецтв. У конкурсі проєктів „Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP-I та LEAP-II)" взяли участь 220 бібліотек і 45 з них перемогли.

18 грудня минулого року відділ преси, освіти та культури Посольства США в Україні оголосив новий конкурс проєктів „Інтернет для читачів публічних бібліотек (LEAP-III)". Проєкти від бібліотек Житомирської, Запорізької, Кіровоградської та Одеської областей України для участи у конкурсі приймаються до 20 лютого.

Посольство США в Україні

ПОДОРОЖІ

Усі дороги ведуть до Космача

З українським селом Космач, що на Гуцульщині, пов'язано немало легенд, переказів, бувальщин, більшість з яких стосується захованих у Космацьких горах скарбів. Одні запевняють, що скарби заховав ватажок карпатських опришків Олекса Довбуш, який у Космачі знайшов своє кохання – оспівану в народних піснях сільську красуню Дзвінку. Українські археологи теж знайшли в Космачі свої скарби, коли встановили, що 27 тисяч років до нашої ери тут жили люди. Але найбільший скарб у Космачі – народна творчість. Космацька писанка – найкраща в світі. Космацька вишивка – найвишуканіша в світі. Космацька ноша – найчарівніша в світі.

У Космачі вишивають усі жінки та деякі чоловіки. Немає в Україні ярмарку, де би не питали за космацькими веретами, килимами, ліжниками. У Космачі проживає багато іменитих ткачів. Космацьке боднарство впродовж багатьох років не втратило своєї самобутности, а роботи космацького боднаря Андрія Івасюка є нині на всіх континентах. Творять у Космачі різьбярі і мосяжники, бісерниці і в'язальниці, майстри з виготовлення музичних інструментів, кошиків з ліщини, іграшок з сиру, народної ноші, обробки шкіри та рогу.

Роман Федорів писав про Космач: „Тут що хата, то майстер, мистець, якому руки цілувати треба, при житті пам'ятник ставити...". Сказали своє слово про Космач і лавреати Національної премії імені Тараса Шевченка Дмитро Павличко, Роман Іваничук, Степан Пушик.

Музичні інструменти та різьблені речі космацького майстра Богдана Костюка викликають захоплення.

Ліна Костенко, Галина Маняко, Неоніла Стефурак, Орися Яхневич, Ольга Слоньовська, Роман Качурівський, Ярослав Ярош, Василь Герасим'юк теж писали про Космач.

У Космачі, в 1944 році, УПА проголосила Космацьку самостійну республіку, і тепер кожного року на Покрову, з'їжджається до Космача молодь з далеких і близьких світів, аби на кожному із тридцяти двох космацьких присілків уночі розпалити ватри, пустити в небо салюти, заспівати повстанських пісень і згадати історію свого роду й народу. У Космачі народився о. Омелян Ковч, якого Іван Павло II 27 червня 2001 року проголосив блаженним.

Особливо казковий Космач на Великдень, Різдво, Спаса, на храмові свята Трійці, Онуфрія, Петра і Павла, Параскевії, коли до космацьких храмів сходяться святково зодягнені гуцули. В церковних відправах бере участь по 15–20 священиків на чолі з єпископами. „Усі дороги ведуть до Космача!" – заявив нещодавно в храмі Петра і Павла Владика Андрій Абрамчук.

Лінгвісти тлумачать слово Космач як келію сонця, бо сонце відбилося в жовтогарячому кольориті осінніх букових лісів, барвах космацької ноші, писанки, вишивки. Центр Космача нагадує велике сонячне коло, від якого в усі боки, наче промені, відходять тридцять два присілки.

На зламі минулого століття прийшов до Космача на парафію з покутського краю о. Василь Гунчак, якого заворожили космацькі ноша і вишивка. Завдяки йому сьогодні космацька церква апостолів Петра і Павла перетворилася на музей народного мистецтва. Отець-мітрат Василь Гунчак, коли править Службу Божу, то одягає вишивані фелони іменитих космацьких вишивальниць Гафії Чорняк та Параски Палійчук. Священик так полюбив космацьку вишивку, що почав збирати на усіх присілках Космача її зразки, а кращі космацькі мисткині почали вишивати спеціяльні картини – сторінки альбому вишивок. На сьогодні зібрано понад три сотні зразків космацької вишивки.

У зібранні Василя Гунчака є 30 чудових зразків, які свого часу в Космачі зібрав художник Гриць Смольський, а вишила для нього на початку минулого століття Ксеня Дедерчук. Тепер вони є власністю Львівського національного музею.

Космацьким взором прикрашені блуза народної артистки Марії Стеф'юк та сорочка Народного артиста Михайла Кривеня. Про космацьку вишивку добре слово сказали мистецтвознавці Раїса Захарчук-Чугай, Тетяна Кара-Васильєва, Василь Скуратівський, Гриць Смольський, Ігор Боднар, Давид Гоберман, Лариса Ширко...

В Космачі народилися визначні народні мистці – модельєр сучасного одягу, ткаля Анна Вінтоняк, яка проживає в Коломиї, майстриня з обробки шкіри, лавреат премії імені Василя Стефаника Арсенія Кіселичук, яка проживає в Івано-Франківську, майстер з виготовлення дерев'яних скульптур та художніх композицій Михайло Юсипчук, що мешкає в Торонто, унікальна художниця Марія Марчак, яка оселилася в Києві, майстер з виготовлення народних інструментів Дмитро Левицький, що живе в Чернівцях, різьбяр Василь Костюк, котрий проживає в Канаді.

Космач надихає на творчість Ліну Костенко.

В Космачі, як ніде інде, ви можете одночасно побачити композитора Миколу Колессу та поета Дмитра Павличка, художника Опанаса Заливаху і письменника Степана Пушика, артистів, академіків, журналістів, фотомистців.

Космач, у якому відсутні промислові підприємства, привертає до себе своєю красою та чистим повітрям численних гостей з України і світу, які намагаються мати тут відпочинкові оселі або викупити у кого хатину, бо тут залишилося все майже так, як сто, як двісті років тому. На присілку Діл є оселя Миколи Колесси, а поруч – будинок родини художників Смольських. Ще 16 липня 1938 року Іван Огієнко писав Кирилові Студинському: „Оце сиджу у Космачі у пані Лисинецької. Місцевість надзвичайно гарна, цілюще повітря, палюче сонце, колюча вода, запашні полонини...".

Отож, коли випаде вільна хвилина – завітайте до гуцульського Космача, збагатіть свою душу красою.

Дмитро Пожоджук
с. Космач, Івано-Франківської обл.
Фото: Віра Антощак, Дмитро Кушнірчук

Хореограф, заворожений танцем України

До непересічних постатей в моїй пам'яті ввійшов український культурно-освітній діяч, талановитий хореограф Євген Могила, засновник гуртків Українського суспільного культурного товариства (УСКТ) на землях Надсяння і Лемківщини. Євген Могила, селянський син з Кальникова на Перемищині, від дитячих років перейшов тернистими стежками важкої долі. Він народився 22 березня 1928 року. В Кальникові Євген почав навчання в народній школі, алі її закінчити вдалося тільки після значної перерви. Євген з дитячих років, а особливо вже під час шкільних занять, завжди виявляв талант до танцю. На військову службу покликали Євгена у жовтні 1949 року, і зараз після неї він вступив до офіцерської школи пожежників у Варшаві, яку закінчив з відзначенням. Не було найбільш складного завдання в пожежній службі, якого б не зумів бездоганно виконати Євген.

В червні 1956 року утворено УСКТ, з яким українці в Польщі пов'язують своє національне відродження. Д-р Іван Щур, Михайло Давидюк, Олександер Колянчук, Богдан Радваненький, Іван Тимчина, Юліян Павлище, Роман Шагала, Степан Демчук та інші ентузіясти кинулися в рамках УСКТ до жертвенної праці серед народу, який був розпорошений у цілому Ольштинському воєводстві.

Майже на самих початках до цього гурту приєднався Євген Могила, який спільно з відомою поетесою з Перемишля – Мілією Лучак розгорнули в Оструді на Ольштинщині культурно-освітню працю. В Оструді Євген допоміг заснувати 12 гуртків і повітове правління УСКТ, організував ансамбль пісні і танцю, з яким відвідав західньо-північні землі Польщі, виступав на сцені Великого театру у Варшаві, двічі брав участь у центральних загально-державних обжинках.

Однак за наказом влади Є. Могилу було звільнено з посади заступника повітового коменданта пожежної охорони в Оструді і переведено до Кеншина з вимогою відмежуватися від української діяльности. Але в Кентшині він відразу включився в культурно-освітню діяльність УСКТ, в селі Ольхівці заснував колектив пісні і танцю, театральний гурток. Тоді наглядачі написали донос до віце-міністра внутрішніх справ у Варшаві, який наказав перевести Євгена до міста Цєханува, де не було українців. З цим Євген не міг погодитися. Він випросив у свого знайомого коменданта в Ольштині плк. Горнзеля, щоб той погодився на повернення Євгена до Перемишля і допоміг відхилити рішення віце-міністра. Все вийшло по його думці. Однак в Перемишлі не знайшли посади для Є. Могили а в 1970 році за вигаданим закидом взагалі звільнили з пожежної служби. Євген був змушений мандрувати в пошуках праці, братися за різні роботи і переживати чергові звільнення. Він часто відвідував лемківські села, де йому запропонували заснувати ансамбль пісні і танцю в Мокрому. На перший виступ ансамблю, після двомісячної напруженої праці, приїхав редактор „Польського радіо" Ярослав Чорнобай з Жешова, який запропонував назвати ансамбль „Ослав'яни" – від річки, яка протікає через Мокре. Назва прийнялася і зберігається до наших днів.

За 30 років „Ослав'яни" дали 726 концертів. Крім концертів в США і Канаді, 10 разів виїжджали з концертами в Україну, 9 – до Словаччини і один раз виступали на фолкльорному фестивалі в Німеччині. Про ансамбль і діяльність його керівника Є. Могили, Дарії і Мажени Онишканич, які майже від 1994 року прийняли керівництво над „Ослав'янами", було публікацій в пресі Польщі, США, Канади, Словаччини та України.

Ярослав Стех

Дебютантки

Вечорниць Червоної Калини

Ніна Целюх

Адріяна Фокшей

Леся Гейнор

Ксеня Христина Гентиш

Роксана Елизавета Кобзяр

Оля Куницька

Адріяна Стефанія Кузишин

Ляриса Софія Літепло

Наталія Лисецька

Ліда Анна Мулик

Марта Налисник

Фуня Марія О Конел

Христя Ляриса Шупер

Роксоляна Богданна Ростислава Винар

грають: "Темпо" і "Луна"

Коктейл 6-7-ма вечора
Бенкет 7-9-та
Презентація дебютанток 7-ма вечора
Вечерниці від 9-тої до 2-ої ранку

Вечірний одяг

Sheraton Meadowlands Hotel
East Rutherford, NJ

в суботу, 1 березня, 2003

запрошення і інформації: Ihor Sochan
tel./fax (201) 391-2581

НА ДОЗВІЛЛІ

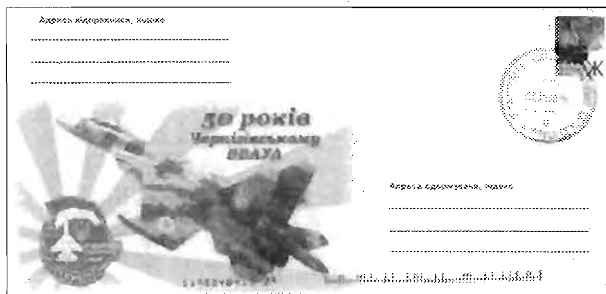
ФІЛАТЕЛІЯ

Де вчать на летуна?

Відповідь на це запитання легко дістати завдяки поштовому конвертові, який випустила чернігівська дирекція „Укрпошти" з нагоди 50-річчя Чернігівського вищого авіяційного училища. На конверті зображено сучасний літак-винищувач і емблему Військово-повітряних сил (ВПС) України на тлі синьо-жовтих барв авіяційного прапора.

Школу військових летунів було засновано в Чернігові у 1951 році. Коли було проголошено незалежність України, особовий склад училища 3 січня 1992 року, першим серед військових навчальних закладів на теренах України, прийняв присягу на вірність Україні та її народові. Того ж року, в серпні, відбувся випуск перших військових летунів молодої держави. Першим Героєм України став колишній курсант училища, заслужений летун, випробувач літаків конструкторського бюра ім. Олега Антонова О. Галуненко. Чернігівське вище авіяційне училище належить до Навчального вищого командування ВПС України.

Л. Х.

Поштовий конверт на честь Чернігівського училища.

Спільна колиска

– Хто, дітки, скаже: яке велике свято сьогодні святкує наше місто?
– День парашутиста!
– День миру!
– День народження товариша Брежнєва!
– Не всі, дітки, разом відповідайте. Може, Михась нам скаже?
– Київ святкує своє 1500-ліття!
– Правильно, Михасю! А тепер скажіть: хто заснував наше місто?
– Володимир Ілліч Ленін!
– Карл Маркс і Фрідріх Енгельс!
– Богдан Хмельницький! Я бачив пам'ятник...
– Чи знаєте, дітки, що наше місто було колискою російського, українського і білоруського народів?
– Знаємо! – вигукнув першим Юрчик і запитався: – А що зробили з колискою?
– Чому це тебе зацікавило, Юрчику?
– Мамця шукає колиски для братчика Андрійка! Ніде знайти не може і кладе його біля мене.
Піднесла руку Оксанка.
– Всі ці народи колисалися разом чи окремо?..
– Звичайно, що разом! – відповіла учителька.
– То колиска мусіла бути дуже великою?
Юрчик: – Нам такої не треба...
Оксана: – Тебе ніхто не питає!
– Юрчику, не показуй язика! Так не гарно!
Руку піднесла Марійка:
– Хто ті братні народи колисав?
– Київ! Ти пришелепувата! – обурився на недогадливу білявий Костик.
– Костю! Виведу за двері і покличу батька!
– Вибачте! Не буду більше...
– А хто був матір'ю трьох братніх народів? – запитався Петрусь.
– Хто може відповісти на це питання? – звернулася до кляси учителька.
– Я можу! – піднесла руку Оленка.
– Скажи!
– Москва була матір'ю, – відповіла вона.
– Москви ще тоді на світі не було, – вихопився Петрусь.
– А ти звідкіля те знаєш? – допитувалась учителька.
– Татко казав!
– Петрусю, я хочу поговорити з твоїм татком!
– Я більше не буду!
– Дивись мені!

Олесь Шпилька
(з книжки „І сміх, і горе за синім морем")

Зі старого календаря

Рекрут Пиріжок повертається з варти і доповідає:
– Капітане, Пиріжок вже прийшов!
– Повернись ще раз і повтори, бо маєш додати слова „пан".
– Капітане, пан Пиріжок вже прийшов! – виконує наказ рекрут.

* * *

– Улане Качовський! Коли б ми пішли в розвідку і ваш капрал потрапив у трясовину, що ви мали б робити?
– Обійшов би те місце з іншого боку!

* * *

Капітан:
– Рекруте, коли ви народилися?
– 31 грудня, пане капітане.
– Я так і думав! Завжди ви мусите бути останнім!

* * *

Рекрут стоїть вночі на варті, аж додому йде підпилий фельдфебель.
– Стій, хто йде? – кричить вартовий.
– Не мели дурниць! – каже фельдфебель.
– Стій, стрілятиму! – кричить рекрут.
– Та кричав би ти до своєї мами, аби тобі писок викрутило! – розізлився фельдфебель.
– О! Так би й сказали! – заспокоївся вартовий.

* * *

– Рекруте! Чому жнива бувають влітку?
Рекрут мовчить.
– Мовчиш? Але ж ти з села, мав би знати. Жнива бувають влітку тому, що треба звільнити поле під осінні маневри нашого війська!

* * *

Семко Гірняк прийшов до війська з глухого карпатського села. Полковник питає у нього:
– Як тебе звати?
– Семко Гірняк! – вигукує рекрут.
– Чи подобається тобі служба?
– Та якось терплю. А тобі, певно, подобається? – запитує рекрут.

З українського календаря „Приятель жовніра" на 1915 рік, Відень.

Слово про корову

Чи може бути корова темою газетної публікації? Звична для всіх свійська тварина, яка дає людям молоко, а з нього виробляють масло, сир, сметану, інші смачні речі. Краще вже про ці ласощі писати! Але наші читачі Д. Філімончук і Ф. Сухоніс мають іншу думку. Вони одночасно надіслали дві розповіді про корову, які ми вміщуємо.

„Майка" на два двори

В українському селі корова, це, як правило, улюблена та доглянута тварина. Скільки людей врятували корови у неврожайні і голодні роки! Відомо чимало випадків, коли вже пухлі від недоїдання селяни виживали лише тому, що ховали від червоних опричників десь у лісі чи байраку схудлу і виснажену, але все таки дійну корову.

У роки мого дитинства на Поділлі було прийнято тримати в Україні корову, як казали, „наполовину". Одні господарі доглядали у себе корову тиждень або два, а потім – другі.

Тримали „наполовину" корову і мої дідусь з бабусею. У них за спільників були працьовиті й відповідальні господарі – тітка Тамара та дядько Степан. Хазяїн працював трактористом, а тітка Тамара – дояркою в колгоспі. Нашу спільну корову звали Майка. Велика, плямиста, зі зігнутими майже в коло рогами, Майка була щедра на молоко і мала лагідну вдачу. Міняла вона місце з охотою. Так утримували Майку десь близько трьох років. А тоді тітка Тамара важко захворіла, і мої дід з бабою відкупили у спільників „свою половину".

Перші місяці Майка не могла звикнути, що відтепер їй завжди доведеться стояти лише в одному хліві. А тоді, здається, забула про своє попереднє життя.

Одного літнього вечора проходив повз наші ворота дядько Степан. Привітався, сперся на ворота, щоб погомоніти про те і се.

– А як там Майка? – поцікавився дядько. – Хочу кинути на неї бодай одним оком.

Коли дядько Степан зайшов до хліва, Майка лежала і флегматично ремигала.

– Майка! – покликав її колишній господар.

Майка спочатку повела великими волохатими вухами. Потім повернула голову, якось розгублено подивилася на людину. А тоді важко піднесла своє велике тяжке тіло. Встала, повернула голову до дядька Степана і теплим та пошерливим язиком почала лизати пропахлу соляркою та землею руку тракториста. Сумніву не було – вона впізнала дядька Степана.

Після цього випадку стали знову тримати Майку на два двори. І кожен з господарів прагнув якнайкраще доглянути тварину. А та віддячувала добрими надоями та відданим поглядом великих та виразних смарагдових очей.

Фідель Сухоніс,
Дніпропетровськ

Заквітчані корови Швайцарії

Протягом холодних снігових зим молочні корови у Швайцарії утримуються у корівниках, а напровесні виходять на зелені луки, вкриті яскраво-жовтими кульбабами. У травні або на початку червня сніг тане на гірських луках, відкриваються усе нові пасовища.

У Швайцарії є понад 10 тисяч ділянок гірських пасовищ, площа яких займає четверту частину всього суходолу країни. Люди дбають, щоб на гірських луках не було чагарників і кущів. Фармери доручають досвідченим пастухам доглядати близько 500 тисяч голів великої рогатої худоби. Молочних корів разом з телицями перевозять вантажними автами або потягами на літо в гірські місцевості.

Оскільки автошляхи і залізниці не доходять до пасовищ, останній етап подорожі треба здійснювати пішки. У міру того, як стає тепліше, стадо піднімається усе вище в гори, де росте особливо соковита трава. У горах багато джерел, отже, питної води не бракує. Запашне молоко деколи звозяють з гір для споживання або обробки, але в більшості випадків з нього виготовляють масло або сир у хатинках на гірських схилах. Коли літні дні стають коротшими, стадо ведуть на пасовища, що містяться нижче.

Зрештою настає день, коли стадо повертається до свого зимового житла. Але перед цим проводиться спеціяльна парада: найліпших корів прикрашають відповідно до кількости виданого ними молока. Корова, яка дала найбільше молока, йде додому на чолі стада у святковій процесії. Голови корів прикрашають паперовими квітами, стрічками, гілками молодих сосен. У багатьох з них на шиї – металевий дзвоник, який здалека сповіщає про їхнє наближення.

Пастухи відзначають цю подію, одягаючи білі сорочки і вишиті чорні оксамитові жакети. Тим часом у долині селяни збираються вздовж дороги, щоб привітати процесію бурхливими оплесками.

Данієль Філімончук,
Гілсборо, Н. Дж.

СПОРТ

Легка атлетика

Українка Жанна Блок-Пінтусевич 10 лютого перемогла в міжнародному турнірі в бельгійському Ґенті, де у фіналі забігу на 60 метрів випередила знамениту Мерлін Оті, яка нині виступає за Словенію. Час Жанни – 7.09 сек., М. Оті (їй вже 42 роки) фінішувала з результатом 7.18 сек. Ще одна українка Анжела Кравченко на цій відстані була п'ятою – 7.30 сек. Відзначився на турнірі в Ґенті також Іван Гечко, який був першим на відстані 1500 метрів з результатом 3,42.75 хв.

Золоту нагороду на міжнародному турнірі, який завершився 8 лютого у Будапешті, здобув українець Анатолій Довгаль, якому не було рівних в бігу на 60 метрів. Його час – 6.63 сек.

Біятлон

На юніорському чемпіонаті світу з біятлону, який відбувся 7 лютого у польському місті Косцєліско, українець Олександр Бережний виборов срібну нагороду у перегонах переслідування на 10 кілометрів. Він поступився німцеві Кні на 38.4 сек. 8 і зробив чотири промахи на вогневому рубежі. Третю нагороду виборов представник Норвегії Свендсон.

Джудо

8-9 лютого у Парижі відбувся представницький міжнародний турнір з джудо серії „Супер А", який називають неофіційним чемпіонатом світу.

Виступ п'ятьох представників України на цьому турнірі був невдалим. Два сьомих та одне дев'яте місце посіли жінки Марина Прищепа, Марина Прокоф'єва та Анастасія Матросова.

Чоловіки Євген Сотников та Арутюн Саркісян програли перші поєдинки і не могли боротися за високі місця.

Бокс

9 лютого в угорському місті Дебрецені закінчився міжнародний турнір з боксу, у якому змагалися 68 жінок та 150 чоловіків. Серед жінок на найвищу сходинку пошани піднімалися Вікторія Руденко та Анжела Торська з України. Третю нагороду здобули Саїда Гусанова, Олена Терещук та Олена Дрюченко.

У чоловіків переможцями стали Володимир Колесник і Сергій Джулай. Третє місце – у Володимира Клотька. Наступний турнір з боксу, в якому візьмуть участь українці, почнеться в Болгарії 17 лютого.

Шахи

Наймолодший ґросмайстер світу, 13-річний українець Сергій Карякін з Краматорська, 7 лютого виграв у віце-чемпіонки світу серед шахісток, росіянки Олександри Костенюк у змаганнях на курорті Брісаґо у швайцарських Альпах. Рахунок гри – 4:2.

Український майстер займає 13-ий рядок у світовому шаховому табелі про ранґи, а О. Костенюк перебуває на 18-ий позиції. С. Карякін виконав ґросмайстерську норму рік тому на турнірі у Судаку (Крим).

Сергій став наймолодшим ґросмайстером світу у 12 років, а Руслан Пономарьов – у 14. Проте найближчі свої плани С. Карякін пов'язує поки з Францією, де він виступатиме за один з місцевих клюбів.

Гокей

Збірна України 10 лютого виступила на останньому етапі турніру „Еврогокей-челендж". У Данії українські гокеїсти перемогти не змогли, тому у загальному заліку змагань вище четвертого місця їм піднятися не вдалося.

У Скандинавії збірна України в першій зустрічі зіграла внічию з норвежцями – 4:4. У наступній зустрічі вона зазнала поразки від господарів турніру – данців (2:3). У заключній грі збірна України перемогла поляків – 8:3. Збірна Данії із шістьма точками посіла перше місце.

Команди України і Норвегії з трьома точками зайняли друге і третє місця. Перемога у загальному заліку дісталася збірній Білорусі, що випередила команди Латвії і Данії.

Стипендії для кращих спортовців України

За розпорядженням Президента України Л. Кучми, для 65 видатних українських спортовців та тренерів з олімпійських видів спорту встановлено грошові стипендії від 2 до 9 тисяч гривень. Найбільші отримали п'ять переможців світових чемпіонатів – Яна Клочкова (плавання), Ельбрус Тедеєв (вільна боротьба), Олег Лисогор (плавання), Денис Готфрід (важка атлетика) та Олена Костевич (кульова стрільба). Серед тренерів найвищі стипендії дістали Микола Мельник з Кам'янця-Подільського, Віктор Турчин і Руслан Савлохов з Києва.

Ukrainian Creations

A Family Tradition Since 1975

Specializing in 14 KT. Gold Tryzub

Steve Makar, Owner

30% знижки на церкви та організації

В підприємстві Макара маємо великий вибір українських національних емблем, також маємо різні релігійні медалі та вироби. У нас ви можете знайти чудову біжутерію із 14kt та 18kt золота, імпортовану з Европи. Якщо Вам потрібно надзвичайного по-дарунку, то в нашому складі знаходяться унікальні заручинові перстені та на замовлення шлюбні обручки. Означення вартости робимо на місці.

Ukrainian Creations, 10201 Little Creek Rd., Charlotte, NC 28227
Тел.: (704) 573-9108

• ПРАЦЯ •

Шукаю за співробітниками на повний і неповний час до перукарського заведення. Потрібні професійні перукарі, помічники до манікуру і педікуру й людина, що приймає клієнтів для поширеного перукарського салону у Форт Лі. Знання англійської мови конечне. Власник має европейський вишкіл.

Тел. (201) 944-9787.

Приватні оголошення

про розшук родини, пошуки чи пропозиції праці, винайм житла та інші вміщуються у „Свободі"

за ціну 10 дол.

GUERRINO DENTISTRY & ASSOC.

Always with personal care..

д-р РУСЛАН КОРОБЕЙНИК

УКРАЇНОМОВНИЙ ДЕНТИСТ

Westchester County

$29

з цим оголошенням

- State of the art facility
- All dental specialists on site
- Payment plans available
- Open evenings and saturdays

- Examination
- X-rays
- Cleaning
- Consultation (reg. $345)

1 Byram Brook Place, Armonk, NY 10504
(914) 765-0093

24 Hr. Emergency # (646) 489-8111

Visit us on the web.
www.guerrinodentistry.com

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"

Філядельфія - Скрентон - Трентон

Обслуговує і підтримує
Українську громаду від 1952-го року

ВСТУПАЙТЕ ДО НАШОЇ КРЕДИТІВКИ!
Для Вас *ВИСОКІ* відсотки на Сертифікатах,
***НИЗЬКІ* відсотки на позики і**
Взірцева Фінансова Обслуга

Головне Бюро:
1729 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111
Tel: 215-725-4430 Fax: 215-725-0831
Toll Free: 1-888-POLTAVA (1-888-765-8282)
www.ukrfcu.com

Філії:
910 Henrietta Ave., Huntingdon Valley, PA 19006 (215) 379-0400
2307 Brown Street, Philadelphia, PA 19130 (215) 232-399
447 Jeremiah Avenue, Trenton, NJ 08610 (609) 656-0802
207 River Street, Scranton, PA 18447 (570) 487-1947

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

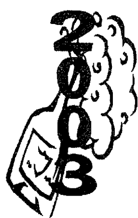
Ціни від 10 січня до 20 березня 2003

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „**WESTERN UNION**"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ** до:

WESTERN UNION

ЛЬВОВА	**540 дол.**	**+ податок**	**(в обидві сторони)**
	375 дол.	**+ податок**	**(в одну сторону)**
РИГИ	**450 дол.**	**+ податок**	**(в обидві сторони)**
ВІЛЬНЮСА	**330 дол.**	**+ податок**	**(в одну сторону)**
МІНСЬКА, СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРГУ, МОСКВИ			
	500 дол.	**+ подадок**	**(в обидві сторони)**
	355 дол.	**+ податок**	**(в одну сторону)**

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: **(718) 383-7211 • (718) 383-0083**
Fax: **(718) 349-1767** • Free tel.: **1-800-603-7973**
http://www.albatravel.com e-mail:albatravel@aol.com

Ваші новорічні постанови різні.

Постанови Кредитівки Самопоміч Нью Йорк завжди одні:

- Вищі дивіденди на ощадностях
- Нижчі відсотки та вигідні умови сплат на позичках
- Чемна, професійна та конфіденційна обслуга
- Підтримка нашої громади від 1951 року

Федеральна Кредитова Кооператива САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК

Main Office: 108 Second Avenue, New York, NY 10003 Tel: 212 473-7310, Fax: 212 473-3251 E-mail: SRNYFCU@aol.com

Branches:

Upstate NY
6325 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845 626-2938, Fax: 845 626-8636

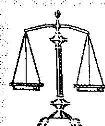
Long Island
226 Uniondale Avenue
Uniondale, NY 11553
Tel: 516 565-2393, Fax: 516 565-2097

Queens
32-01 31 Avenue
Astoria, NY 11106
Tel: 718 626-0506, Fax: 718 626-0458

Visit our website at: www.selfrelianceny.org **Outside NYC call toll free 1-888-SELFREL**

RELY ON US: Account access by phone 24/7: 1-888-788-7688

АДВОКАТ ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК

КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ

- ✔ на роботі
- ✔ автомобільних
- ✔ в публічних місцях
- ✔ лікарських помилок

Перша консультація безплатна
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

А ТАКОЖ:

- ВОДІННЯ під впливом алкоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

WELT & DAVID
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
(973) 773-9800

Пам'яті Лідії Блавацької-Лемішки

В дорогу до вічности рідня та балтиморська громада недавно відпровадили св. п. Лідію Блавацьку-Лемішку, дружину, матір, сестру та визначну членкиню української спільноти, яка відійшла у засвіти 21 листопада 2002 року. Прозвучали сумні похоронні обряди, а почування втрати дорогої особи ще довго ятритимуть думки та серця найближчої рідні, печаль душі жеврітиме у них завжди і ніколи не погасне.

Св. п. Лідія Блавацька прийшла на світ 9 травня 1921 року в селі Товстеньке, Тернопільської области, в домі о. Івана Блавацького та паніматки Олени Когут. В січні 1923 року Господь поблагословив батьків ще одною донечкою – Дарією. В тому році, за поміччю Владики Григорія Хомишина, о. Іван з ріднею переїхали на душпастирську працю в селі Милован, Товмачівського району. Побут в цьому селі Лідія згадувала словами: „ Я була там малою селюшкою з косиками, в гурті своїх ровесниць". Побут в українському селі подарував їй широку ґаму спогадів та подробиць побуту, родинної теплоти, опіки та любови оточення, дитячий гамір сільської школи та середовище свідомого, рідного села. Цей час формував особистість обох сестер, а Лідія назавжди зберегла говірку цього села та сільські мелодійні пісні.

Середню освіту вона завершила в гімназії Сестер-Василіянок в Івано-Франківську (тоді – Станиславові) в травні 1939 року, але мрію про університетські студії перекреслили воєнні дії 1939 року та прихід радянської влади. Труднощі існування для священиків в тому часі змусили Лідію залишити родинний дім та шукати працю в іншому оточенні, серед шкільництва. У селі Заріччі вона працювала сільською вчителькою, а пізніше була прийнята на студії хемії в Львівському університеті. З приходом німецької влади вона змінила напрям студій, вписавшись на фармацевтичний відділ Медичного інституту, який закінчила в 1944 році.

Роки 1944–1950 були роками „скитальщини", де непевна майбутність була змістом таборового існування. Давня приязнь з Андрієм Лемішкою, студентом медичних наук, завершилась подружжям в лютому 1949 року. В квітні 1950 року обоє, враз із батьками та сестрою Дарією та її чоловіком д-ром Дмитром Коструб'яком, виїхали до Сполучених Штатів та оселилися у Філядельфії.

Лідія знайшла зв'язок з Головною управою Союзу Українок в Америці і почала віддано працювати при Головній управі та її голові Олені Лотоцькій. Після переїзду до Балтимор, де д-р Андрій відкрив лікарське бюро, бл. п. Лідія була головою місцевого відділу СУА, де завдяки її й розвинулась діяльність цього осередку.

В грудні 1953 року народився син Ігор, який став визначним дослідником в науковій ділянці, професором Принстонського університету. Бл. п. Лідія залюбки працювала також серед молоді, в Пласті, Школі українознавства, піклувалась студентським гуртком. З чуттям та радістю вона сприймала прояви нашого державницького життя та ясніла любов'ю до свого народу та його релігійних і національних ідеалів.

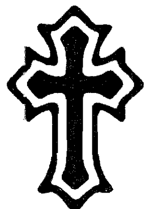
Оскільки Лідія проживала серед гуцулів, то вона полюбила їхній побут та пісні. Особливо залюбки співала про молодого священика з Закарпаття, дружина якого померла і залишила його та двоє діточок:

Там Чорногора
сумно Угрів край вітає,
Там, де Біла Тиса, Чорну доганяє,
Там ти, любко, моя мила,
як квіт процвітала,
Там ти літа молодії
в щасті проживала.

Лідія Блавацька-Лемішка залишила по собі світлу пам'ять як вірна дружина, любляча матір, добра сестра, мила тітка та цінний член нашої спільноти.

Д-р Євген Ґіль

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою, що 21 січня 2003 р. несподівано відійшов у вічність на 80-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

ВОЛОДИМИР КРОП-КРОПЕЛЬНИЦЬКИЙ

довголітній секретар, а опісля голова Українського Народного Союзу, 484 відділу в Ютиці, Н.Й.

Горем прибиті:

дружина – ОСИПА
сини – БОГДАН з дружиною ЕЛИЗАВЕТ
– РОМАН з дружиною ШЕРІ
10 внуків
7 правнуків
кузинка – ІРИНА КАПУСТИНСЬКА
кузин – РОМАН КИРИЛЮК
братанок – НЕСТОР КРОПЕЛЬНИЦЬКИЙ

ПАНАХИДА відбулася 23 січня 2003 р.

Похоронні відправи відбулися 24 січня 2003 р. в українській католицькій церкві св. Володимира. Тлінні останки зложені на українському католицькому цвинтарі у Вайсборо, Н.Й.

Вічна Йому пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього заснула вічним сном 22 грудня 2002 року по довгій недузі наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ та ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ЯРОСЛАВА КРИЖАНОВСЬКА

Наша щира подяка всечеснішому о. парохові Володимирові Пісо за відвідини хворої в шпиталі, за молитви в час похоронних відправ і за прощальні слова в часі Служби Божої.

Щира подяка п. З. Ковальській за промову під час Панахиди і д-рові Р. Барановському і Ірені Руденській в часі тризни на Союзівці.

Щира подяка за квіти на гріб Покійної від Барановських, Кузьмаків та З. Ґалів з Фльориди.

Велике спасибі рідним, друзям, знайомим, що здалека приїхали, щоби віддати останню прислугу, як рівнож щира подяка нашій громаді, що так численно провожала Покійну.

Щиро дякуємо всім, що в будь-який спосіб склали нам співчуття, замовили Служби Божі, та зложили пожертви на добродійні цілі. Дякуємо Стефі Барановській за переведення збірки на добродійні цілі замість квітів на могилу Померлої.

Муж – МИКОЛА
доньки – ЛЮБА і ТАМАРА з чоловіками
внуки та правнуки.

НА СЛУЖБИ БОЖІ зложили слідуючі особи:

	50 дол.	Л. Ляшевич;
	30	В. Вольчук;
	25	В. Винник;
	15	М. Лебедович;
по	10	Витвицька, О. Волянський, С.Х. Головатий, Д. Досяк, М. Кокорудз, О. М. Литвин, родина Стецьків, С. Семанишин.
Разом		200 дол.

НА СИРОТИ В УКРАЇНІ зложили:

по	100 дол.	Н. М. Титли, Ю. Данилів, Ст. Мороз, М. Ломага;
по	50	В. О. Бакуми, Б.С. Шебунчак, Н. Титла, М. Тарапацький, Т. Л. Козак, Ю. Кобзяр, О. Кобзяр, О. Кобзяр Ґлес;
	40	О. Брехун;
по	30	М. В. Зєлики, З. Гулей, О. Бодляк;
	25	Р.М. Лебецькі;
по	20	М. Н. Ґойдичі, І. Д. Витвицькі, Д. С. Кузики, О. М. Литвини, М. Ренер, О. Мороз;
по	10	І. Е. Делецькі, В. О. Дудижкі.
Разом		1,095 дол.

НА ФОНД СОБОРУ УГКЦ В КИЄВІ зложили:

	200 дол.	Ю. І. Руденська;
	100	Ю. Копчинська;
по	50	М. Данилів, Р. С. Барановська, Ю. Крижанівський, Б, Крижанівський, Л.Фіцалович;
	40	О.О.Д. Ґошуляки;
	25	З. Ковальська;
по	20	М. Баран, З. Бундзяк, Т. Паш, О.Равлюк, Я. Січинський, Е. Хоманчук, О. Мороз.
Разом		755 дол.

На кінець усім щиро дякуємо за молитву, квіти за телефонічні та листовні співчуття, розради та пожертви на добродійні цілі.

Нехай Господь винагородить Вас усіх своїми щедрими ласками.

У світлу пам'ять Володимира Шиприкевича

10 жовтня 2002 року відійшов у вічність св. п. інж. Володимир Шиприкевич. Він народився 21 лютого 1907 року в селі Острівець на Волині, у священичій сім'ї. В 1925 році Володимир закінчив українську гімназію в Луцьку, а в 1929-му – богословські студії у Варшавському університеті, після чого закінчив також Вищу технічну школу в Ґданську, в 1934 році, з дипломом інженера-будівельника. Опісля працював в кооперативі Інженерних робіт у Львові, на будові залізниці Тернопіль–Підволочиськ–Київ, від 1941 року до 1944 – в Києві, в Цукроцентралі України пізніше – в управі табору переміщених осіб в Німеччині 1945–1950 в роках.

Після приїзду до США працював спочатку креслярем-проєктантом, а відтак інженером у фірмі „Widdicomb Engineering Co" при будовах будівель, мостів, кранів, конвейєрів у 1951–1955 роках. Від 1955 до 1956 був інженером у фірмі „United Engineers and Constructors", опісля знову у попередній фірмі, одним з головних інженерів-дизайнерів, а в 1970–1978 роках – у відділі ліцензій і інспекцій Філядельфії.

Володимир Шиприкевич володів п'ятьма мовами – польською, російською, німецькою, англійською, українською.

Інж. Володимир Шиприкевич був членом Товариства українських інженерів Америки від 4 листопада 1950 року до відходу, головою Філядельфійського відділу, секретарем, а також довголітнім головою, а опісля – членом Контрольної комісії відділу. Він був організатором і викладачем на курсах креслення при Філядельфійському відділі ТУІА.

Як громадський діяч покійний був активним членом багатьох культурно-громадських товариств – членом дирекції кредитівки „Самопоміч", Літературно-мистецького клюбу, організатором і щедрим жертводавцем збірки на фонд Катедри українознавства при Гарвардському університеті, дописував до „Свободи" і „Америки".

В 1936 році Володимир Шиприкевич одружився з Оленою Боднарівною, донькою гімназійного професора в Тернополі.

Зі смертю В. Шиприкевича донька Марта і син Петро втратили зразкового батька, дружина Олена – вірного мужа, а Товариство українських інженерів Америки – активного, відданого і працьовитого члена.

Все членство Товариства українських інженерів Америки складає найщиріше співчуття всій опечаленій родині. Хай гостинна американська земля буде йому легкою, а пам'ять про нього буде ще довго жити у наших серцях.

Вічна йому пам'ять!.

Методій Борецький